

Notulen

*van het verhandelde in de vergadering
van Provinciale Staten van Utrecht*

gehouden op 4 juli 2008

Notulen

***van het verhandelde in de vergadering
van Provinciale Staten van Utrecht***

gehouden op 4 juli 2008

Bladwijzer

op de notulen van provinciale staten van Utrecht

Vergadering 4 juli 2008

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
BESTUUR, EUROPA en MIDDELEN		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 4 juli 2008, dienst/sector SDC, nummer PS2008BEM24, tot stopzetting van het project NOVA.	12-35	
Daartoe besloten	35	PS2008BEM24
Amendement A1, ingediend door de fractie van de ChristenUnie en D66, inzake nadere voorstellen voor huisvesting. Het amendement is ingetrokken.	24-25	
Motie M1, ingediend door de fractie van GroenLinks, inzake politieke verantwoordelijkheid NOVA. De motie is verworpen.	15-16	
Daartoe besloten	35	
Motie M2, ingediend door de fractie van D66, inzake onderzoek project NOVA 2005-2008. De motie is verworpen.	33-34	
Daartoe besloten	35	
STATEN (provinciale)		
Vragenhalfuurtje	9-12	
WONEN, MAATSCHAPPIJ en CULTUUR		
Statenbrief van Gedeputeerde Staten van 13 mei 2008, dienst/sector BEW, nummer PS2008WMC18, inzake de bouwopgave Rijnenburg.	35	PS2008WMC18
Motie M3, ingediend door de fracties van PvdA, VVD, ChristenUnie en GroenLinks, inzake Rijnenburg. De motie is aanvaard.	36-37	
Daartoe besloten	51	

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
Motie M4, ingediend door de fractie van het CDA, inzake Rijnenburg.	50	
De motie is verworpen.		
Daartoe besloten	51	

Presentielijst

Vergadering 4 juli 2008

Voorzitter: R.C. Robbertsen, commissaris van de Koningin
C.J. van Kranenburg MA, Driebergen (plaatsvervangend voorzitter)
Griffier: L.C.A.W. Graafhuis

mevr. drs. F.M. Alsem, Harmelen
E.R.M. Balemans, Utrecht
dr. F.H. Barneveld Binkhuysen, Soest
mevr. drs. C.G.M. van Benthem, Montfoort
F. Bersch, Utrecht
mevr. drs. U.P. Blom, Driebergen
mevr. drs. W.A. Bodewitz, Vleuten
drs. W.J. Bos, Oud Zuilen
mr. J.M. Buiting, Utrecht
ir. D.J. van den Burg, Utrecht
mevr L.C. Dekkers-Raadsen, Harmelen
mevr. drs. E. Dijk-Osseweijer, Utrecht
mevr. drs. R.K. Dik-Faber, Veenendaal
mevr. P. Doornenbal-van der Vlist, Lopik
drs. P.W. Duquesnoy, Zeist
C.J.J. van Ee, IJsselstein
J. Fastl, Utrecht
mevr. mr. K.J. Fokker, Driebergen
mevr. drs. E.A. de Graaff-van Meeteren, Cabauw
mevr. drs. J.M. de Heer-Verheij, Veenendaal
mevr. L. Hogema, IJsselstein
mevr. A. Jonkers-Cornelisse, Eemnes
H.R.A.L. Klein Kranenburg, Hagestein
J.F.M. Kloppenborg, Utrecht
J. Konijnenbelt, Leusden
C.J. van Kranenburg MA, Driebergen
J.W.R van Lunteren, Hoogland
ir. R.J. Martens, Utrecht
mevr. H. Nap, Veenendaal
drs. B. Nugteren, Utrecht
P.C. Pollmann, Doorn
drs. T.G.P.M. Ruijs, Zeist
P. Seldenrijk, Eemnes
mevr. Y. Smit, Maarssen
ir. M. Snyders, Baarn
mevr. drs. R.C.M. Stadhouders, Bilthoven
mr. J.J.J. Streefland, Utrecht
mevr. ir. A.A. Swets, Utrecht
mevr. drs. J.C.M. Versteeg, Utrecht
F.J. Vos, Houten

drs. R.E. de Vries, Hollandsche Rading
G.J. van der Werff, Hoogland

Afwezig:

dr. R. Bisschop, Veenendaal
mevr. drs. N.M. van Gemert, Utrecht
mevr. N.P.B. van 't Hooft, Amersfoort
ing. D. Kiliç, IJsselstein

Leden van Gedeputeerde Staten

J. Binnekamp, IJsselstein
mevr. M.G. Dekker, Castricum
mr. J.H. Ekkers, Vianen
drs. R.W. Krol, Soest
mevr. A.H. Raven BA, Utrecht
J.P.A. de Wilde, Amersfoort

Heropening

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Afwezig zijn vandaag mevrouw Van Gemert, mevrouw Van 't Hooft en de heer Bisschop.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De heer Killiç is afwezig vanwege ziekte.

De VOORZITTER: Wij noteren dat. De heer Kiliç is ook afwezig. Ik mis nog wel een paar mensen, maar ik neem aan dat zij in de loop van de vergadering zullen aanschuiven.

Vragenhalfuurtje

De VOORZITTER: De heer Bersch heeft twee series vragen ingediend. Wij zullen die per serie behandelen.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik zal beginnen met de kwestie inzake de bushalte bij Abcoude. In Abcoude hebben, voorzover ik net begrepen heb, zo'n 1300 mensen de petitie ondertekend om bus 120 en bus 126 via het station te laten rijden. 300 meter zou de bus meer onderweg zijn om de halte bij het station aan te doen. De rit zou er naar mijn idee niet veel meer dan een minuut langer over doen. Met een simpele ingreep kunnen veel mensen blij worden gemaakt zonder dat anderen daarvan echt last hebben en zonder veel extra kosten. Onze vragen:

1. Is de gedeputeerde al overtuigd, en zo nee, waarom niet?
2. In reactie op de acties noemt de gedeputeerde onder andere als reden dat de afspraken met Connexion over de lijnvoering al gemaakt zijn. Heeft de gedeputeerde Connexion al benaderd of deze bereid is toch de betreffende aanpassing te doen?
3. Deelt de gedeputeerde de mening van de fractie van de SP dat de provincie het laatste woord moet hebben over de lijnvoering, aangezien het streekvervoer een publieke voorziening is en de provincie hiervoor de democratische legitimatie heeft gekregen?
4. Deelt de gedeputeerde de mening van de fractie van de SP dat het een tekortkoming is van het aanbesteden van het streekvervoer, dat het

aanpassen van de lijn, zoals in dit geval, zo moeizaam gaat?

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Je mag vaststellen dat de buslijn in Abcoude leeft. Er zijn petitie aan geboden van zo'n 1300 mensen. Dat is een geweldig groot aantal. Dan ben je al gauw geneigd te zeggen dat je het zo zou moeten doen. Toch moet ik op de vragen wat terughoudend reageren. Wat er gebeurt, is het volgende. Als je kijkt naar het openbaar vervoer, dan gaat het met name om snel en comfortabel te reizen. Op het moment dat het station, dat in het verleden niet gebruikt kon worden en pas sinds kort wel gebruikt kan worden, aangedaan zal worden, betekent dat omrijden voor 80% tot 95% van de reizigers. Er zijn bijna geen reizigers die Abcoude als begin of als eindstation hebben. Dus bij lijn 120 is 80% doorgaand: dat betekent dat zij dwars door Abcoude heen rijden op weg naar Amsterdam. Bij lijn 126 is dat zelfs 85%.

Daarnaast gaat het station Holendrecht in december 2008 open. Holendrecht ligt op slechts twee kilometer van het station van Abcoude.

Er is gevraagd of er overleg is geweest met de vervoerders. Ja, zowel met de huidige vervoerder, BBA, als met de toekomstige vervoerder, Connexion, vanaf december van dit jaar, is er overleg geweest en beide zien niet dat het zal gaan leiden tot meer reizigers. Het leidt wel tot een langere reistijd van de reizigers die er op dit moment gebruik van maken. Het zou dus een verslechtering zijn voor een groot deel, 80% tot 85%, van de reizigers per bus.

Dan de vraag of de provincie het laatste woord moet hebben. Het antwoord kan heel kort zijn: ja. De vierde vraag, of ik de mening deel van de fractie van de SP, dat het een tekortkoming is van het aanbesteden van het streekvervoer, dat het aanpassen van de lijn, zoals in dit geval, zo moeizaam gaat. Het antwoord is nee. Aanbesteden is op zichzelf heel goed. Aanbesteden heeft geleid tot een beter openbaar vervoer. Ook na een aanbesteding is het altijd nog mogelijk in de concessie veranderingen aan te brengen. Het antwoord op deze vraag is dus nee.

De VOORZITTER: Mijnheer Bersch, heeft u behoefte aan een reactie of aanvullende vragen?

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde zegt dat 80% tot 85% van de mensen erop achteruit gaat, maar naar mijn idee is dat zo minimaal, dat die mensen daarmee helemaal geen moeite zullen hebben, omdat het maar om die 390 gaat. Tegelijkertijd zijn er in elk geval 1300 mensen die de verbinding wel graag hebben, ook al weten wij niet of zij er allemaal gebruik van zullen maken. Het lijkt er echter op dat er behoefte aan is onder een heleboel mensen.

Op dit moment rijden de meeste mensen door Abcoude heen. Op het moment dat de aansluiting met het station er is, zou je kunnen verwachten dat er wel mensen van die verbinding gebruik zullen maken, omdat het gewoon gemakkelijk wordt. Ik wil de gedeputeerde daarom vragen nog in te gaan op de vraag in hoeverre het een probleem zou zijn voor die 80% tot 85% van de reizigers op het moment dat zij een klein stukje moeten omrijden ten gunste van een aantal andere reizigers.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Het is maar net hoe je de cijfers gebruikt. 80% tot 85% klinkt indrukwekkend. Als je echter kijkt naar iedere halte en welk percentage opstapt, dan heb je het in het algemeen niet over 20%, en dat is dus het percentage dat overblijft. Dat lijkt mij wel degelijk een percentage om rekening mee te houden. Mijn vraag aan de gedeputeerde is daarom of het correct is dat 20% inderdaad zou willen opstappen bij Abcoude.

De heer VAN EE (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het verzoek is op zichzelf niet onrealistisch. Het gaat om de interpretatie van de vraag hoe zwaar het telt dat die 80% er last van heeft en in welke mate men er last van heeft. Ik wil voorstellen dit punt te agenderen voor de vergadering van de commissie MME. Het heeft niet zo'n hoge urgentie dat wij daarover vandaag een beslissing zouden moeten forceren. Wellicht kunnen wij in de commissie nog wat verder op de materie ingaan.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Als het zo is dat de reisafstand slechts 300 meter scheelt, dan geldt dat andersom natuurlijk ook. Dan kun je ook zeggen dat die 15% die 300 meter wel kan overbruggen en dan hoeft je niet die 85% die 300 meter te laten overbruggen. Overigens lijkt het voorstel van de heer Van Ee mij

een goed voorstel. In de commissie MME kunnen wij daarover best nog een keer praten.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wat betreft die 300 meter het volgende. Als wij een kwalitatieve overstap willen maken, dan zou je die 300 meter – het kan ook 200 meter zijn – helemaal niet moeten overbruggen. Dat lijkt mij dus geen goede afweging.

Voorgesteld is het punt terug te verwijzen naar de commissie, maar ik zou er de voorkeur aan geven als wij het punt meteen afhandelen. Als hiervoor echter geen meerderheid is, dan lijkt het mij prima.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De meters zijn de meters: of men ze linksom of rechts of loopt of rijdt. Dat blijft hetzelfde. Overigens wil ik wel zeggen dat ik redelijk wat meldingen krijg van inwoners van Abcoude, die zeggen dat wij het heel anders zouden moeten doen: je zou juist het systeem zoals het er nu is, moeten behouden. Die inwoners zeggen absoluut tegen datgene te zijn wat een aantal inwoners van Abcoude beoogt en betoogt. Ik heb daarvan zeer goed onderbouwde stukken gekregen. Het ligt dus niet helemaal eensluidend in Abcoude. Als hier wordt gevraagd nog een keer over dit punt te spreken in de commissie, dan kan dat natuurlijk altijd.

De heer POLLMANN (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan u melden dat het punt op 1 september a.s. voor de commissie zal worden geagendeerd.

De VOORZITTER: Het lijkt mij dat de gedachten op dit punt voldoende gewisseld zijn. De heer Bersch zal de tweede serie vragen stellen.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik zal er geen gewoonte van maken met twee series vragen te komen, maar ik vond het dit keer toch belangrijk genoeg.

Als gevolg van de CAO-acties van de buschauffeurs, heeft het kabinet € 16.000.000 extra vrijgemaakt voor het streekvervoer. Toch korten de streekvervoerders, Veolia, Connexion en Arriva, actievoerende buschauffeurs op hun loon, zelfs 50% voor de dagen van de publieksvriendelijke acties, waarbij de bussen reden maar waarbij er niet gestempeld werd. Dat kun je niet echt redelijk

noemen. Bovendien zouden de vervoerders wel eens geld kunnen hebben overgehouden aan de acties door deze greep uit de salarissen. Van de andere kant hebben zij namelijk het geld van de provincie en voornamelijk is daaraan nog niets veranderd. Kortom: de buschauffeurs voelen zich geschokt. Wat mij betreft spreken wij onze vervoerders erop aan dat dit zo niet kan. De vervoerders zijn hard bezig het vertrouwen en de motivatie van hun personeel de grond in te boren. De gevolgen daarvan komen uiteindelijk op het bordje van de reiziger. De vragen zijn daarom:

1. Kan de gedeputeerde uitzoeken in welke mate de Utrechtse vervoerders de actievoerende chauffeurs hebben gekort en gaan korten en hoe zich dat verhoudt tot de financiële schade die de vervoerders door de acties geleden hebben?
2. Wat is het oordeel van het college over deze gang van zaken?

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De afgelopen weken heb ik mij persoonlijk, samen met mijn collega van Groningen, redelijk druk gemaakt om ervoor te zorgen dat de stakingen over zouden gaan, juist in het belang van de reizigers. Daarover zijn ook afspraken gemaakt met het Rijk. Het uitgangspunt is steeds geweest dat het Rijk een betrouwbare partner moet zijn, ook voor de vervoerders. Dat betekent dat de doeluitkering zal moeten worden verhoogd met die € 16.000.000 die zo-even genoemd werd. Wij moeten ons echter niet begeven in de vraag: wat is werkgevers- en wat is werknemersbelang? Op het moment dat er sprake is van een CAO-conflict tussen werkgevers en werknemers, moeten wij ons daarin niet gaan mengen. Dat standpunt is nog steeds hetzelfde. Als de vervoerders in de richting van de chauffeurs zaken doen waarvan wij vinden dat die eigenlijk niet kunnen, dan vind ik dat heel sneu voor die chauffeurs. Dan is het echter nog steeds geen zaak van de Staten van Utrecht.

Ik heb een artikel gelezen, dat ik van de heer Bersch kreeg. Hij heeft die informatie uit De Gelderlander. In diezelfde Gelderlander staat ook dat de bonden overwegen juridische stappen te ondernemen tegen de vervoerders. Dat is de enige en goede weg: op het moment dat er sprake is van

een conflict tussen werkgevers en werknemers, hoort dat door de rechter te worden beoordeeld en niet door de politiek.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde zegt dat wij ons niet zouden moeten mengen in CAO-acties. Daar ben ik het wel mee eens. Als daarop vervolgens door de vervoerders iets wordt gedaan waardoor het vertrouwen en de motivatie een grote klap krijgen en dat daardoor de kwaliteit van het busvervoer wel eens achteruit zou kunnen gaan, dan lijkt mij dat wel een zaak van Provinciale Staten. Die kwaliteit gaat ons namelijk wel aan. Een chauffeur vertelde mij bijvoorbeeld dat steeds meer collega's weigeren die extra meter te lopen die zij lopen op het moment dat zij gemotiveerd naar hun werk gaan. Een tijdje geleden was dat nog heel gewoon. Zo zijn steeds minder chauffeurs bereid een extra dienst te draaien als iemand anders is uitgevallen. Vindt de gedeputeerde dit niet een zorgelijke ontwikkeling?

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Als het gaat om woorden als "het gevolg van verschillen van mening tussen werkgevers en werknemers in het openbaar vervoer leidt tot een verslechtering van het aanbod voor de reiziger", dan zullen wij ons bemoeien met dat aanbod. Dus: met de gevolgen van een conflict. Wij gaan ons niet bemoeien met het conflict zelf, maar wel met datgene waarvan de reiziger last heeft.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb nog een vraag aan de gedeputeerde. Kan de gedeputeerde niet beter kunnen voorkomen, dan achteraf proberen te corrigeren?

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Als de heer Bersch gelijk zou hebben, dan zouden wij ons overal mee moeten bemoeien. Dat moeten wij vooral niet doen. Wij moeten het 'spel' overlaten aan de werkgevers en de werknemers. En wat ik zo-even al zei: de rechter heeft daarover uiteindelijk een oordeel. Wij zijn verantwoordelijk voor het openbaar vervoer en als het tot gevolg heeft dat dit consequenties heeft voor het aanbod en voor de reiziger, dan zullen wij ons daarmee bemoeien. Dat is de reden

waarom wij ons bemoeid hebben met de staking van een aantal weken geleden. Wij bemoeien ons niet met het conflict tussen de werkgevers en de werknemers als het gaat om vragen zoals: moet een pauze worden doorbetaald, moet je schaften in werktijd of niet? Dat is een zaak van de CAO, die afgesloten moet worden tussen werkgevers en werknemers. Daar moeten wij ons vooral niet mee bemoeien.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! De buschauffeurs zelf zien zich een beetje als onze werknemers, omdat zij in opdracht van ons dat streekvervoer uitvoeren. Het lijkt mij dan niet meer dan redelijk dat wij, op het moment dat het de kwaliteit van het busvervoer betreft, van ons een steuntje in de rug kunnen verwachten.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Voor de laatste keer: wij spreken de vervoerders erop aan, wij hebben een concessie met vervoerders. Als vervoerders hun taak niet nakomen, door wat voor oorzaak dan ook – in dit geval is de oorzaak blijkbaar een conflict met de werknemers –, dan spreken wij de vervoerders erop aan. Dan zullen de vervoerders ook gekort worden op hun gelden. Met andere woorden: dan zullen zij bestraft worden. Wij willen de resultaten die de vervoerders met ons hebben afgesproken.

De VOORZITTER: Hiermee is het vragenhalfuurtje afgesloten.
Een aantal van de aanwezigen is wat verrast door mij hier aan te treffen als voorzitter. De commissaris van de Koningin had laten weten dat hij iets later zou verschijnen. Inmiddels is hij hier in de zaal.

Ingekomen stukken

De VOORZITTER: Ik zal nog even de ingekomen stukken met u doornemen. Op uw tafel heeft u aangetroffen, zoals via de mail was aangekondigd, een drietal bezwaren betreffende de herindeling Vecht- en Plassengebied. Deze bezwaren zijn aan Provinciale Staten gericht. Wij kennen daarvoor een procedure. Een commissie uit de Staten gaat deze bezwaren bezien en kan besluiten tot het houden van een hoorzitting dienaangaande. De commissie zal een advies geven aan de Staten.

Het geheel zal in de Statenvergadering van 22 september 2008 aan de orde zijn.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Als zovelen de hakken in het zand zetten en duidelijk maken dat het zo niet kan, dan is dat een ernstig feit. Ik ben bezorgd over de termijn die wij nu ingaan. Over drie maanden komen de stukken in feite pas bij ons terug. Ik sluit mij aan bij uw voorstel, maar ik wilde dit wel gezegd hebben. Natuurlijk, ook wij hebben onze procedures en daarmee moeten wij zorgvuldig omgaan. De betrokken moeten gehoord kunnen worden, dus kunnen wij nu geen besluit nemen. Ik wil dit wel geuit hebben naar aanleiding van wat voorligt.

De VOORZITTER: Wij nemen daar kennis van. Dank u wel.

(De commissaris van de Koningin neemt het voorzitterschap over.)

NOVA

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! In de krant van gisteren staat: “Bestuurder Binnekamp: verhaal GroenLinks goedkoop en flinterdun”. Dat is waarmee gedeputeerde Binnekamp, na een week stilte, in de krant reageert op vragen en kritiek van onze partij en van anderen. De fractie van GroenLinks kan in zo’n kreet niet anders zien dan plat ontkennen door de gedeputeerde dat er een groot probleem is, namelijk dat een ambitieus huisvestingsprogramma is afgeblazen en dat er vele miljoenen belastinggeld kwijt zijn. Het valt allemaal enorm mee, gaat u vooral rustig slapen. “Goedkoop en flinterdun”: als de gedeputeerde dit werkelijk gezegd heeft, dan slaat hij de plank mis of is hij verkeerd geïnformeerd, want de bedragen die vorige week genoemd zijn, zijn de bedragen die het college zelf bekendmaakte in de Statenbrief van 13 juni. Toen RTV Utrecht deze vorige week uitzond, vond het college het niet noodzakelijk daarop te reageren. Dat kon wel wachten tot vandaag. Maar nu de kritiek en vragen blijven, slaat men een andere toon aan. Eerst een brief aan de Staten en dan nog in de media dat we het verkeerd gelezen hebben, dat het allemaal enorm mee zal vallen, dat de schade, en ik citeer: “zeer beperkt van omvang zal blijken te zijn”. Aldus de

gedeputeerde die door RTV Utrecht al werd betiteld als 'de man van 18 miljoen'. Cijfers door het college zelf gepresenteerd, nu weer haastig ingeslikt. Maar laat het dan geen € 18.000.000 zijn, maar € 10.000.000 of € 5.000.000, dan nog is het te veel gemeenschapsgeld dat niet meer terugkomt, dat kwijt is.

“Goedkoop en flinterdun”. Wat denkt het college wel? Denkt het dat het niet de opdracht is van iedere zichzelf serieus nemende oppositiepartij om vragen te stellen en te blijven stellen, om kritiek te leveren, om duidelijk te maken dat verantwoording moet worden afgelegd? Dat, mijnheer Binnekamp, is nooit goedkoop. Of denkt het college dat met de mededeling dat het allemaal op den duur wel goed komt, kan worden volstaan in de politieke arena?

Terug naar de Statenbrief van 4 juli, die vandaag werd uitgereikt, en waarin eerdere cijfers gerelativeerd worden, zo niet gebagatelliseerd. De € 3.000.000 weggegooidde proceskosten blijken opeens een zinvolle investering in kennisopbouw te zijn. € 9.000.000, noodzakelijke opknop, en ik kan het citaat zo voorlezen uit de Statenbrief: omdat wij langer in de laagbouw blijven, blijkt opeens maar beperkt noodzakelijk te zijn; wat vloerbedekking, wat airconditioning. En € 6.600.000 huurkosten blijken opeens weg te vallen tegen de verwachting dat er nog wel doorverhuurd kan worden. En over dat laatste: het college heeft in februari NOVA stilgelegd. En nu, bijna een half jaar later, heeft men nog steeds geen enkel idee of men het gebouw aan een ander kwijt kan. En dan de kosten. In de krant meldt de gedeputeerde dat de huur van het tijdelijke gebouw slechts € 1.600.000 gaat kosten, maar in de bijlage van de brief die wij vandaag uitgereikt hebben gekregen, heeft het college het over kosten van € 2.200.000.

“Goedkoop en flinterdun”. Het zijn deze vragen die het college kennelijk niet aankan. In de media € 1.600.000 noemen en in de stukken voor de Staten € 2.200.000. Worden wij nu nog wel serieus genomen, worden wij nu nog wel van de juiste informatie voorzien? Of heeft het college nog steeds geen greep op het project? Volledig en juist geïnformeerd worden, ik wil het college er maar aan herinneren, is een kernbegrip in de

parlementaire verhoudingen. In december 2005 is na een lange voorbereiding het besluit genomen om de laagbouw te slopen en er nieuwbouw voor in de plaats te zetten. Daar gingen forse discussies aan vooraf, o.a. over het concept en wat de nieuwe werkorganisatie nodig zou hebben. Maar, uiteindelijk stemden de Staten met grote meerderheid in met het besluit. Ook de fractie van GroenLinks stemde in, maar niet met de locatie. De fractie van GroenLinks heeft steeds gesteld dat nieuwbouw op een andere plek beter zou zijn, met name in het stationsgebied. Dit, omdat het de bereikbaarheid ten goede zou komen, dit, omdat het de zichtbaarheid ten goede zou komen en vooral ook omdat dit de waardevastheid van het gebouw ten goede zou komen. Gedeputeerde Ekkers zag toen deze bezwaren geheel niet. Maar terugblikkend is het zeker niet zonder humor, dat hij toen opmerkte, wellicht wat schertsend: “De zichtbaarheid hier” – hij bedoelde Rijnsweerd – “is buitengewoon. Misschien dat wij de toren nog wat hoger kunnen maken, zodat hij vanaf de rijksweg nog beter te zien is.”

De heer Ekkers overtuigde ook ons dat de nieuwbouw noodzakelijk was en dat aan alle eisen werd voldaan. Maar was dat nu wel zo? In de brief van 4 juli wordt onder andere als reden genoemd om NOVA te stoppen dat er gewerkt zou moeten kunnen worden met een flexibel kantoorconcept en dat de toren hier niet bij past. In het besluit van december 2005 werd er al van uitgegaan dat een flexibel kantoorconcept mogelijk was – dit was een van de discussiepunten – en de toren paste daar goed in. In het programma van eisen, nog onder de verantwoordelijkheid van de heer Ekkers opgesteld, staat: “PS heeft bij de behandeling van het voorstel aangegeven extra waarde te hechten aan de beheersbaarheid van kosten, een hoge mate van flexibiliteit, innovatie, functionaliteit en duurzaamheid. Aan al die wensen wordt in het voorliggende programma van eisen tegemoet gekomen.” En nu zegt het college, inclusief de heer Ekkers, dat het niet waar is. Terugblikkend kan dus niet anders gesteld worden dan dat de Staten toen door het college onvolledig en onjuist zijn geïnformeerd.

En dan de kosten; een andere reden om nu te stoppen. De stijging van bouwkosten van 9% in plaats van de eerder geraamde 3% per jaar.

Een opvallend argument, ook omdat het college vorig jaar bij het programma van eisen nog meldde – wij hebben het over mei 2007 – dat wij binnen de begroting van € 60.000.000 zouden blijven; een verwachting die door Twijnstra Gudde werd bevestigd als realistisch. Voorzover er gedacht werd aan financiële risico's, wilde men die afdekken met de zogenaamde 'design and build construction', waarbij het hele project werd overgenomen door een ontwikkelaar, inclusief de financiële risico's. Geen melding over zorgen van stijgende bouwkosten. Integendeel. Ik citeer: "De realisatie past binnen het voorlopig beschikbare structurele budget en lijkt voldoende speling te geven om het aanbestedingstraject in te gaan." Dit hoewel de bouwwereld die zomer al wist te melden dat de bouwkosten in 2007 met 8% à 10% zouden stijgen. Zijn de Staten toen wel juist en volledig geïnformeerd? Bij de behandeling hiervan, in de Staten van 29 mei 2007, heeft het college toegezegd, omdat er wel enige twijfel was over de financiële toekomst, op aandringen van collega Klein Kranenburg, dat de commissie BEM twee keer per jaar geïnformeerd zou worden over de financiën. Niet gestand gedaan. Wel is er in het najaar over parkeerplaatsen gediscussieerd, maar over mogelijke financiële problemen niet.

En wat hebben wij dan nu? Nog steeds is er sprake van een toekomstvast huisvesting, nog steeds met een flexibel kantoorconcept en nog steeds met bereikbaarheid, prestige en zichtbaarheid. In de brief van 4 juli wordt dit helemaal niet verder uitgewerkt, terwijl het college al maanden bezig is met deze 180°-draai. Niets dat ons enig houvast geeft.

De fractie van GroenLinks is het er zeer mee eens dat NOVA gestopt wordt en dat opnieuw begonnen wordt met denken. Het werd hoog tijd, maar dat is geen vrijbrief voor allerlei plannen.

Opvallend is ook dat in de brieven niet ingegaan wordt op hoe het college zijn politieke verantwoordelijkheid ziet voor een verleden met fikse schade en een toekomst met een flinke onzekerheid. Er is geen enkele reflectie op het eigen functioneren. En dat in een provincie waar een paar vergelijkbare dossier rondgaan. Ik wil er twee noemen uit de vorige periode, waarmee wij nu nog worstelen. Ik noem het mislukte project van de provinciale website, waar extern onderzoek door Cap Gemini

opleverde dat de provincie niet 'in control' was geweest. Ik noem de polder Groot Mijdrecht Noord, waar de commissie Remkes de provincie stevig op de vingers tikte en schreef: "Zij vindt dat het tot nu door GS doorlopen traject alsmede de argumentatie niet altijd even consistent en helder is. De verschillende stappen zijn niet goed met argumenten onderbouwd en bleken moeilijk voor de commissie te achterhalen."

De politieke verantwoordelijkheid aan de orde stellen is meer dan een goedkoop verhaal. Dat is een wezensonderdeel van de politiek en van het dualisme. Als het college daaraan voorbijgaat, dan is het aan de Staten om daarover te spreken. Niet als tijdverdrijf, maar als noodzakelijke stap om het proces verder te kunnen brengen. Omdat een schone lei nodig is. De Staten moeten het vertrouwen hebben dat zij voorzien zullen worden van de juiste informatie en de Staten moeten zeker weten dat de nieuwe plannen nu echt toekomstvast zullen zijn. Dat kan alleen als de politieke verantwoordelijkheid helder is.

De vraag is nu dan ook hoe het zit met de politieke verantwoordelijkheid voor de ontstane situatie. Een situatie waarin het college besloten heeft het NOVA-project te stoppen om erger te voorkomen. Onder de kop "goedkoop en flinterdun" legt gedeputeerde Binnekamp de lezer ook nog even uit dat GroenLinks niet anders kan doen dan het hele college verantwoordelijk te stellen. Maar wat is dat nu voor staatsrechtkenis? Collegeleden worden individueel benoemd en kunnen dus ook afzonderlijk tot aftreden bewogen worden. Ook als zij niet direct verantwoordelijk geacht kunnen worden voor de kwestie die ter tafel ligt. Dit heet de Carrington-doctrine, geïntroduceerd door Frits Bolkenstein als tegenhanger van de sorry-doctrine. Men kan ook twee gedeputeerden tegelijk aanspreken op hun politieke verantwoordelijkheid, of drie, zoals vorig jaar in Friesland eveneens naar aanleiding van een kwestie met betrekking tot de provinciale huisvesting.

Er is, naar de mening van GroenLinks, in de afgelopen jaren niemand zo verantwoordelijk geweest voor NOVA als gedeputeerde Ekkers. Het was wel wat meer dan uitvoeren van besluiten van de Staten; het was voorbereiden, verdedigen, onderhandelen, ontwikkelen en ook uitvoeren. Natuurlijk kun je betogen dat de politieke verantwoordelijk-

heid nu ligt bij de huidige portefeuillehouder, de heer Binnekamp, maar voor GroenLinks weegt zeer zwaar dat hij nu juist gekomen is met datgene wat gedaan moest worden, namelijk stopzetten en opnieuw gaan denken. Het college heeft een 180°-draai gemaakt en de heer Ekkers heeft die rustig meegemaakt. Wellicht is dit zijn variant op “**Paris vaut bien une messe**”, een citaat van Hendrik IV, die omwille van het koningschap bereid was van geloof te veranderen. Maar deze drastische ommezwaai betekent wel dat het beleid waar hij vele jaren verantwoordelijk voor was, werd afgefloten.

Terugblikkend betekent het dat vastgesteld moet worden dat hij op twee momenten de Staten onvolledig en onjuist heeft geïnformeerd. Dat is niet alleen een formele zaak, maar ik ben ervan overtuigd dat als indertijd de heer Ekkers had gemeld dat het flexibele kantoorconcept onvoldoende kon worden gerealiseerd, de Staten niet hadden ingestemd.

Pleit dit de heer Binnekamp vrij? Nee, zeker niet. De Statenbrieven van 13 juni en 4 juli geven onvoldoende inzicht in de financiële situatie. Wat is de provincie kwijt? Hoe groot zijn de onzekerheden in de toekomst? Kost de huur nu € 6.600.000, € 2.200.000 of € 1.600.000? De gedeputeerde spreekt zich tegen. En waarom is er geen financiële rapportage geweest in november 2007, ondanks een toezegging? Gedeputeerde Binnekamp verdient wat ons betreft een gele kaart.

Ik kom tot een afronding. GroenLinks heeft gezegd vanaf het eerste bericht over het stopzetten van NOVA, dat ook de politieke verantwoordelijkheid besproken moest worden. Kennelijk is dit het college toch wat in het verkeerde keelgat geschoten, gezien de heftige reacties. Maar vandaag spreken we erover en het is wel duidelijk dat het voor ons bijzonder moeilijk is vertrouwen te hebben in de wijze waarop het vorige college en dit college dit dossier NOVA bestierde en bestiert. Het college toont geen enkele reflectie op het eigen handelen, laat staan dat men de politieke verantwoordelijkheid neemt. Zowel de vorige als de huidige portefeuillehouder zijn verantwoordelijk in onze ogen, maar ik heb betoogd dat voor ons zwaar weegt dat de huidige portefeuillehouder gedaan heeft wat moest gebeuren:

stoppen en opnieuw nadenken. Daar herken ik de durf en daadkracht in die hierbij nodig is.

Ik heb betoogd dat naar onze mening de eerstverantwoordelijke voor de ontstane situatie gedeputeerde Ekkers is. Het is zijn plan dat nu door het college wordt teruggetrokken om erger te voorkomen. Het had hem absoluut gesierd als hij niet een draai van 180° had gemaakt, maar vastgehouden had aan wat hij jaren heeft bepleit en de eer aan zichzelf had gehouden. Hij heeft dit niet gedaan en dat betekent dat wij de Staten een uitspraak moeten voorleggen om hier de noodzakelijke politieke duidelijkheid te krijgen. Om die reden dien ik een motie in.

Motie M1 (GroenLinks): politieke verantwoordelijkheid NOVA

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2008, ter bespreking van de Statenbrieven met betrekking tot de provinciale huisvesting, d.d. 13 juni en 4 juli 2008;

constaterende:

- dat het project NOVA wordt gestopt en een nieuwe strategie voor de provinciale huisvesting zal worden ontwikkeld;
- dat gedeputeerde Ekkers tot 22 mei 2007 verantwoordelijk was voor de start, ontwikkeling en uitvoering van NOVA, inclusief het opstellen van het programma van eisen;
- dat hij ook deel uitmaakt van het huidige college en heeft ingestemd met de drastische beleidswijziging die het college nu inzet;
- dat dit dan ook betekent, gezien de argumentatie voor deze ommezwaai, dat hij in december 2005 en in het Programma van Eisen de Staten onjuist en onvolledig heeft geïnformeerd waar het betreft de mogelijkheden om te werken met een flexibel kantoorconcept en de mogelijkheid om hier de Toren hierbij te betrekken;

constaterende voorts:

- dat gedeputeerde Binnekamp heeft nagelaten de toezegging van 29 mei 2007 na te komen dat de Staten halfjaarlijks geïnformeerd zouden worden over de financiën van het project;
- dat hij in het openbaar een ander getal noemt met betrekking tot de te verwachten schade

'huur tijdelijke huisvesting' dan in de brief die aan de Staten is toegestuurd;

- *dat hiermee de indruk ontstaat dat het project nog steeds niet 'in control' is;*

overwegende:

dat juiste en volledige informatievoorziening de basis vormt van de vertrouwensrelatie tussen Staten en college;

speken als hun mening uit:

- *dat het vertrouwen in het functioneren van de heer Ekkers hierdoor zodanig is geschaad dat er onvoldoende politiek draagvlak is voor verder functioneren als lid van Gedeputeerde Staten;*
- *en dat het functioneren van gedeputeerde Binnekamp voor wat betreft de informatievoorziening over dit dossier een 'gele kaart' verdient.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Wij hebben in het fractievoorzittersconvent afgesproken dat de aanvrager van het debat als eerste het woord zou voeren. De heer Nugteren heeft dat nu gedaan. De heer Binnekamp zal antwoorden en daarna zullen wij in twee ronden het debat aangaan.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Inderdaad, zeg ik tegen de heer Nugteren, ik waande mij woensdagavond even 'de man van 18 miljoen', maar toen ik thuiskwam na het NOS-journaal, ontuchtterde mijn vrouw mij onmiddellijk, want zij had even naar de bankrekening gekeken en daar stond helemaal niks op. Het was dus maar van korte duur. Ik heb onderweg wel even genoten van de berichten daarover. De heer Nugteren haalde het proces enigszins aan. Hij zegt en passant dat wij als college de Staten niet goed hebben geïnformeerd en dat het financieel niet in orde is. Ik probeer daarom de Staten even mee te nemen in het proces. Wij hebben in mei 2003 besloten te kijken wat wij zouden doen met deze gebouwen. Daarover is goed nagedacht en zelfs in het collegeakkoord hebben wij gekeken hoe wij dat het beste konden

vastleggen. Wat hebben wij toen gedaan? Wij hebben besloten de Sterren te renoveren. Dat is een besluit geweest en na het coalitieakkoord in 2003 is daaraan gewerkt, enzovoort. Ik probeer nu, zeg ik tegen de heer Nugteren, even een knip aan te brengen in de denkwijze. Het gaat erom dat ook tijdens dat proces al gevraagd werd: is dat wel de juiste vorm van renoveren en moeten wij niet kijken of dat breder kan? Dat is gebeurd. In 2005 is gekeken naar diverse varianten en uiteindelijk is daaruit gekomen dat wij – dat was de eerste fase van overweging – niet zouden moeten renoveren, maar dat wij de Sterren zouden moeten amoveren en kijken hoe wij dat rondom de toren zouden kunnen inbedden. Het adagium was toen: het moet snel, het moet binnen het bestemmingsplan, het moet goedkoop en de toren moet behouden blijven. Er is toen gekozen voor het concept van openheid, flexibiliteit, open ruimtes en daardoor meer motivering van het personeel. Dat zou kunnen in de nieuwbouw voor de Sterren, dat zou ook kunnen in de toren, maar – dan kom ik bij het punt van de heer Nugteren – ook het flexibele accent hebben dat de heer Ekkers en het toenmalige college toen hebben benadrukt, maar dat was meer marktconform gericht dan gericht op het ontwikkelingstraject voor het personeel op 'anders werken'. Dat is het feit. Voorts hebben wij toen besloten verder te werken aan dit concept.. Daarmee hebben de Staten van harte ingestemd.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Hoor ik de gedeputeerde nu zeggen dat het element flexibel werken geen onderdeel was van de criteria die indertijd zijn vastgesteld en dat die uiteindelijk ook geen deel uitmaakten van het programma van eisen?

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat zeg ik niet. Ik zeg dat in het concept van de nieuwbouw van de Sterren heel nadrukkelijk is gekeken naar het flexibele werkconcept en ook voor hetzelfde punt naar de Toren. Echter, in andere mate dan de heer Nugteren veronderstelt. Wij hebben in het flexibele werkconcept gekeken naar de nieuwbouw; een open ruimte met een structuur waar je flexibele werkplekken kunt realiseren. Dat ging in de Toren anders, maar ook daar had het college de overtuiging het flexibele werkconcept enigermate vorm te geven.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Het college heeft, met andere woorden, indertijd ook gedacht dat de Toren er prima bij hoorde. Daar ging het mij om.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Er is dus een besluit genomen dat wij zouden gaan slopen. Wij zouden de Sterren gaan slopen. Alleen nieuwbouw. Daaraan is gewerkt door het toenmalige college met volle inzet en energie. En, zeg ik tegen de heer Nugteren, het spijt mij dat ik het moet zeggen, maar hij is daarbij vanaf het begin betrokken. Als hij dan gaat vertellen dat de Staten niet volledig zijn geïnformeerd, dan werp ik dat verre van mij. Gaande het proces naar 2005 hebben wij dus gewerkt aan het programma van eisen. Ik had de eer in het nieuwe college in 2007, 29 mei 2007 exact, met de Staten te praten over het programma van eisen. De Staten hebben dat programma van eisen bijna unaniem goedgekeurd; alleen de heer Snyders was tegen. En in dat proces hebben wij gekeken naar wat wij zouden moeten betekenen met het nieuwe gebouw. Alle inzichten die toen bekend waren, zijn boven tafel gekomen en er is op dat moment absoluut geen andere zaak aan de orde geweest die wij zouden kunnen bevroeden en op basis waarvan de Staten wellicht een verkeerd besluit zouden nemen. Verre van dat.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde heeft nog niet in de gaten waar het om gaat. Ik heb niet gezegd dat wij niet hebben ingestemd met het programma van eisen. Ik heb gezegd dat het college, terugblikkend, heeft vastgesteld dat het programma van eisen niet voldeed. Met andere woorden: dat wij toen het verkeerde besluit voorgelegd hebben gekregen en dus onvoldoende zijn geïnformeerd.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik verschil daarover absoluut van mening met de heer Nugteren. Op dat moment hebben de Staten alle informatie gekregen die er was. De Staten hebben kunnen besluiten op gezonde en absoluut goede informatie. Dat besluit is door de Staten geheel genomen op basis van absoluut goede informatie, goede inzichten en goede omstandigheden.

De VOORZITTER: Ik wil graag met de Staten afspreken dat wij de eerste ronde afwerken conform onze afspraak. In de eerste termijn krijgen de Staten alle gelegenheid hun punten te maken.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het is vanzelfsprekend dat als een programma van eisen wordt goedgekeurd, dat het college dan aan de slag gaat om voorbereidende maatregelen te treffen. Dat is gebeurd: wij hebben met het oog op het verlaten van de Sterren – dat zou 1 maart van dit jaar moeten gebeuren – vanzelfsprekend vervangende kantooruimte gezocht. Die hebben wij hiernaast gevonden; Bloeyendael I en II. Dat moest, omdat wij, door de Staten gemachtigd, bezig waren nieuwbouw te plegen, de Sterren te slopen, enzovoort. Gaandeweg dat proces in 2007 heeft het nieuwe college uiteraard kennis genomen van het programma van eisen. Wij zijn daar nog verder en dieper op ingegaan: ‘Design and build’, het model dat zo-even is genoemd. Gaandeweg het proces, ook gelet op de ambitie die het huidige college heeft, ook gelet op de herkenbaarheid van de provincie en ook gelet op het werkconcept dat wij integraal zouden willen invoeren, is er een andere mening ontstaan binnen het huidige college. Niet omdat de inzichten die toen ontstonden destijds al bekend waren. Nee, nieuwe inzichten van een nieuw college en een andere vorm van invulling van de concepten. Was het credo toen: het moet snel, goedkoop en met behoud van de toren, nu is het concept: brede integraliteit, meer ambitie en meer kwaliteit.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dat klinkt heel mooi, maar in de brief van het college staat onder andere dat een flexibele werorganisatie niet goed mogelijk was in de opzet zoals die er lag. Dan moet de gedeputeerde mij nu eens uitleggen wat het verschil is tussen de flexibele werkplekken die hij nu wil en de flexibele werkplekken die destijds werden voorgesteld. Waarin zit het verschil? In die maanden dat het college hiermee bezig was, had dat onderbouwd kunnen worden. Wij hebben er niets over gelezen. Ik wil dat concreet hebben.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het verschil zit hierin dat wij het flexibele concept wilden voor een integrale bena-

dering .Daarin zit het verschil. De Toren, zoals ik net heb uitgelegd, had een andere benadering bij een flexibele invulling dan het nieuwe gebouw. Het nieuwe college heeft gezegd dat het een integraal karakter moet hebben, omdat je anders niet met de organisatieontwikkeling verder kunt. Dat is het verhaal. Niks meer en niks minder.

Gaandeweg het proces na mei 2007 hebben wij in september 2007 nog met de Staten gesproken over de parkeervoorzieningen. Weten de Staten het nog? Daarbij hebben zij het college een leuk budget toegestopt om de parkeervoorzieningen in de nieuwbouw te realiseren. Met andere woorden: de Staten zijn, nu ik het hele schema nog eens bezie, vanaf 2003 tot en met heden, in de visie van het huidige college absoluut goed geïnformeerd en zijn zij ook goed geïnformeerd door het oude college.

Zoals ik al zei, was het concept: snel, goedkoop en kijken naar – dat mocht niet - vijfhoog. Het nieuwe concept is: de Toren moet ingebed worden, wij gaan kijken naar de gebiedsontwikkeling, waarvan wij op dat moment wisten dat dit niet tot ontwikkeling zou kunnen komen, omdat de gemeente Utrecht vasthield aan het bestemmingsplan. Al die feiten hebben ertoe geleid dat wij ons afgevraagd hebben: “Zit dat kostuum nog wel lekker?” Dit zeg ik dan vooral tegen de heer Nugteren. Het oude college had een kostuum besteld. Het nieuwe college moest het passen. Nu, de mouwen bleken een beetje te lang te zijn, de pijpen bleken te kort te zijn en het jasje moest wat verbreed worden. Het ging er dus gewoon om, als het ik heel eenvoudig mag zeggen, dat het nieuwe pak niet lekker zat voor het nieuwe college. En dan is het een kwestie van lef hebben dat een college besluit om te stoppen met dit project. Waarom? Wel, zeg ik tegen de heer Nugteren, als wij met dit project waren doorgedaan, dan was de ellende nog veel groter geweest. Dan zouden wij meer geld kwijt geweest zijn voor een product dat wij niet zouden willen hebben.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dan zegt de gedeputeerde precies wat ik net ook zei. Het college is het project gestopt om erger te voorkomen. Dat is een heldere kwalificatie van de feiten. Mijn vraag is de volgende. De gedeputeerde licht nog steeds niet toe, anders dan in

heel algemene begrippen, wat het verschil is tussen het niveau van het programma van eisen, wat het college nu vindt dat het moet zijn en wat het was. In het programma van eisen, zoals wij dat hebben vastgesteld, stonden al die zaken, zoals de toren en de flexibele werkplekken. Ik heb dat zelfs geciteerd. De gedeputeerde kan mij niet duidelijk maken waarin het verschil zit?

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb dat twee keer gedaan. Ik doe het niet voor een derde keer. Ik heb uitgelegd wat het verschil is tussen de flexibele benadering voor de Sterren en voor de toren. In 2003 en in 2005. Dat wij dat integraal samenbrengen in 2007 is naar mijn mening een duidelijke verklaring waarin het verschil zit. Het college heeft dus gezegd, op basis van die nieuwe inzichten, op basis van heel veel omstandigheden, dat het verstandig is te stoppen, omdat wij anders de ellende fors over ons heen zullen krijgen als wij hiermee doorgaan. In het proces is het college van mening, dat de Staten absoluut adequaat zijn geïnformeerd door het vorige college en door het huidige college.

Dan zal ik nu ingaan op het financiële karakter. Dat wij uitgaven hebben gedaan, ontken ik absoluut niet. Natuurlijk hebben wij uitgaven gedaan, maar dat is een gevolg van mei 2007, toen de Staten groen licht hebben gegeven om te gaan werken aan de nieuwbouw. Natuurlijk hebben wij uitgaven gedaan. Laten wij het niet hebben over de vraag of het € 5.000.000, € 6.000.000 of € 10.000.000 is. Dat is niet interessant. Het gaat om de strategie: hoe gaan wij in de toekomst met de zaak om? Laten wij eens kijken, als wij een nieuwe keuze maken en als wij de financiële balans opmaken, wat de financiële opbrengst kan zijn als wij hier de grond enzovoort gaan verkopen. Ik wil zeggen dat er veel belangstelling is. Waarom is er veel belangstelling? Ook om aanbiedingen te doen ten aanzien van kantoorruimte, zijn wij natuurlijk een verschrikkelijk goed partner. Wij zijn solvabel van hier tot Tokio, om het zo te zeggen. Wij zijn dus een belangrijke partner, een gewillige partner voor alle ondernemers in Utrecht en in het hele land. Daar, zeg ik tegen de heer Nugteren, ligt de kans voor ons om in die onderhandelingen de investeringskosten die wij gemaakt hebben, die noodzakelijk zijn, die transparant zijn,

die gewoon binnen de perken zijn gebleven, te kunnen verdisconteren in onze nieuwe strategie. Ik ben ervan overtuigd dat dat lukt. Dat wij kosten hebben voor Bloeyendael? Ja, dat klopt. Wij hebben in augustus 2007 twee gebouwen gehuurd. Dat is logisch. Ik heb dat uitgelegd. Dat wij daarvoor contracten moeten tekenen, is ook logisch. Dat betekent dat wij vastzitten aan een huur tot 2011. Dat is allemaal rechtmatig. Dat wij proberen die kosten te beperken is natuurlijk vanzelfsprekend. Wij proberen met man en macht om Bloeyendael I zo snel mogelijk weer onder te verhuren, zodat ook daar de kosten zullen worden beperkt. Maar, zoals ik al zei, dat soort zaken wordt straks, naar mijn overtuiging, meegenomen bij het opmaken van de balans: de win-winsituatie. Ik kan de Staten zeggen dat het dan wel eens heel anders zou kunnen uitpakken.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde legt mij allerlei verwijten in de mond, die ik niet heb uitgesproken. Natuurlijk moest er gehandeld worden. Waar mijn vraag met name over ging, was dat de gedeputeerde in de krant, en ook op andere plekken, heeft gezegd dat die huur misschien geen € 6.600.000 zou zijn – dat kan, dat is mooi –, maar € 1.600.000. In de bijlage bij het stuk dat wij vandaag uitgereikt kregen, staat echter een bedrag van € 2.200.000. Dat verschil zou ik heel graag toegelicht willen hebben.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Even uit mijn hoofd: die € 1.600.000 geldt tot het einde van het jaar en de rest is bedoeld om de doorloopkosten in 2009 – wij verwachten dat wij zes tot negen maanden nodig hebben om de zaak te ondervershuren – mee te nemen.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Hier staat: Huur Bloeyendael I, periode 2007 tot halverwege dit jaar: € 800.000. Een regel daaronder staat: Huur Bloeyendael II, halverwege dit jaar tot eind dit jaar: € 1.400.000. Samen is dat € 2.200.000.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben bereid de heer Nugteren daarin inzicht te geven. Het gaat erom dat de Sta-

ten een overzicht hebben gehad tot eind van dit jaar. Dat vind ik vrij normaal. Dat wij een overloop hebben naar 2009 is vanzelfsprekend. Daarin zit het verschil. De Staten worden niet verkeerd geïnformeerd in dit geval. Wij hebben het beperkt tot eind van dit jaar. Dat is een feit.

Alles afwegende, als ik het proces zo zie van 2003 tot heden, dan kan ik alleen maar zeggen – en dat meen ik uit de grond van mijn hart – dat het absoluut een zeer zorgvuldig proces geweest is, dat daarin qua informatie geen haarscheurtje zit, dat het toenmalige en het huidige college er op tijden dat de Staten geïnformeerd zijn, de Staten adequaat hebben gediend op basis van inzichten die zij toen hadden. Wat betreft het financieel kader: wij zijn daar binnen gebleven en het is transparant. En daarom, zeg ik tegen de heer Nugteren, vind ik het allemaal flinterdun.

Het voorstel is om te stoppen, om een nieuwe strategie in te vullen: ik heb daarbij voldoende de overtuiging dat dat allemaal zal lukken, ook gelet op het feit dat wij heel goed in de markt liggen als het gaat om gebouwen enzovoort. Dat zullen wij, zoals ik het altijd pleeg te benoemen, uitnutten. Daarom: het is aan de Staten. Als de Staten vinden dat wij morgen moeten doorgaan met NOVA, dan moeten zij dat zeggen. Dan bellen wij de consortia op en gaan weer aan de gang. Als de Staten dat willen, is dat prima. Ik stel echter voor dat niet te doen en om een nieuwe lijn te volgen, zodat wij met elkaar over een aantal jaren of wellicht al eerder, kunnen zeggen: “Dat gebouw is van ons.”

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag. Heeft de heer Ekkers niet de behoefte te reageren op datgene wat ik jegens hem heb gezegd? Wilt u, voorzitter, hem daartoe de gelegenheid geven?

De VOORZITTER: De heer Ekkers heeft daaraan geen behoefte.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik zal het nu kort houden, want ik vind het belangrijk dat mijn collega's ook aan het woord kunnen zijn in dit debat.

De heer Binnekamp heeft het nodige gezegd. De heer Ekkers heeft dat helaas niet gedaan. Het

komt erop neer dat gezegd wordt dat wij er maar vertrouwen in moeten hebben. Daar gaat het echter helemaal niet om op dit moment; op andere momenten wel, maar nu niet. Het gaat erom dat wij verantwoording moeten afleggen over wat er gebeurd is met het geld. Ik vind dat daarop onvoldoende is gereageerd. Er is schade geleden. Of die schade groot of klein is? Die schade is gewoon geleden en daarmee ook het aanzien van de politiek. Ik heb ook het idee dat er onvoldoende greep is op het project. Men is al een half jaar bezig te bedenken dat de huur van Bloeyendael gestopt kan worden, maar nog steeds heeft men daarop geen zicht. Dan zegt de gedeputeerde ook nog dat als de Staten met NOVA verder willen gaan, dat dat gebeurt. Wat is dat nu?

Ik vind dat wij onvoldoende communicatie hebben gehad van de kant van het college wat betreft dit onderwerp. Natuurlijk zijn er diverse momenten van bespreking geweest. Het gaat echter om de formele momenten: zijn de Staten op de goede momenten van de juiste informatie voorzien en zijn de juiste verwachtingen gewekt? De hele toon van het betoog van de gedeputeerde is: ontkennen, ontkennen en nog eens ontkennen. Er is verantwoording en die moet genomen worden.

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat de helderheid in de discussie groter wordt als wij proberen – ik doe dat zelf ook – de emoties wat te dempen. Daarmee wordt het probleem dat aan de orde is gesteld door collega Nugteren namelijk niet opgelost. Er ligt een voorstel van het college om NOVA in zijn huidige vorm te stoppen. Dat vindt de fractie van het CDA een goed voorstel. Daarover zou je eigenlijk niet veel langer hoeven te discussiëren. Wat nu natuurlijk blijft, is dat – althans bij één partij in dit huis – de overtuiging is gegroeid dat wij vanaf 2003, 2005, 2007 of niet of niet voldoende of niet voldoende duidelijk of niet voldoende helder zijn geïnformeerd en dat wij hoe dan ook onjuist, onvolledig, verkeerd, bijna leugenachtig, zijn geïnformeerd door het toen zittende college en dit college.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb bezwaar tegen de term leugenachtig. Ik heb dat niet gezegd en ik zal dat nooit zeggen.

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Dan zijn wij daarover gelukkig helemaal eens.

De fractie van het CDA had bij het begin van de bouw van het nieuwe provinciehuis, ooit door ons genoemd 'het huis van de provincie', een paar uitgangspunten. Het feit dat het NOVA-project nu wordt gestopt, betekent helemaal niet dat die uitgangspunten veranderen. Dat heb ik ook niet van het college gehoord; die uitgangspunten blijven gewoon. Dat zijn de uitgangspunten flexibel, goed gebruik, sober maar niet armoedig, verantwoorde financiering en dergelijke. Er zijn in de loop van de afgelopen maanden nieuwe inzichten gekomen. Een van de belangrijkste was: wil je het net iets meer 'schwung' en 'sjeu' geven of je het project op de huidige plek moet doen en of je de toren kunt gebruiken zoals je dat van plan was. Een van de opmerkingen in het stuk van Gedeputeerde Staten is dan ook dat het verstandig is dit gebied vrij te geven voor revitalisering. Onze fractie deelt die mening.

Even naar de financiën. Men zal zich kunnen voorstellen dat het aantal miljoenen dat genoemd wordt, wisselend is en dat daarmee een heel wisselende indruk ontstaat bij ons – hoewel wij het allemaal op papier nog een keer kunnen doorlezen – en ook bij de luisteraar of bij degene die de krant leest. Laat duidelijk zijn dat als je met een plan begint waarvoor financiering is afgesproken en lopende de voorbereidingen van dat plan worden er kosten gemaakt – daarover heb ik de heer Nugteren overigens niet horen klagen – dat het logisch is dat een aantal van die kosten als verlies beschouwd moet worden, omdat het plan dat uiteindelijk zal worden gekozen, er anders uitziet. Er zijn dus kosten gemaakt die bij een ander verhaal wellicht niet gemaakt zouden zijn. Wij delen de visie van gedeputeerde Binnekamp dat een gedeelte van die kosten bruikbaar is, omdat het je kennis en inzicht heeft gegeven. Wij verhalen natuurlijk niet dat daarmee gemeenschapsgeld, waarvan op dit moment de hoogte niet te bepalen is, is uitgegeven en dat bij scherper en langer nadenken wellicht een lager bedrag mogelijk zou zijn geweest. Dat zullen wij nog wel horen.

Er was beschikbaar, als ik kijk naar stukken van vroeger, een bedrag van € 3.100.000 incidenteel.

Daarvan is dus nu gemiddeld € 1.000.000 uitgegeven. Er is een tijdelijk huisvestingscontract. De mogelijkheden om onder te verhuren zullen worden benut. Dat zou dus kunnen meevallen. Er is geld voor een gedeeltelijke revitalisering van de Sterren. De vraag is of dat nog wel moet. Wij zeggen op dit moment dat het moet, maar de vraag is wel voor hoe lang. Daarin zit natuurlijk een lastig punt. Als je namelijk zegt dat je voor een aantal jaren revitaliseert, is het vaak lastig de bouwkosten goed te bepalen. Je kunt namelijk niet degelijk bouwen met de gedachte dat het maar voor vier of vijf jaar is. Daarin zit dus een tegenvaller.

Als de plannen doorgaan, die er wellicht in 'statu nascendi' zijn, is het maar zeer de vraag of er complete nieuwbouw komt. Dat weten wij op dit moment niet. Daarom herinner ik ons allen eraan dat er voor de nieuwbouw afgerond € 48.000.000 opzij was gezet, dat dat niet wordt gebruikt en dat dat rente oplevert die je jezelf kunt toerekenen. Ik hoor dat door niemand noemen, maar die is er natuurlijk wel. Uiteraard is dat een meevaller. Het is echter een beetje mal om te doen alsof hier een college zat en zit dat doelbewust gemeenschapsgeld met een soort spade heeft rondgestrooid. Die € 18.000.000 kan ik namelijk niet vinden. Er is zeker geld uitgegeven, maar de waardering daarvoor met de door de heer Nugteren gekozen woorden, is niet de onze.

De fractie van het CDA steunt dus de stopzetting van NOVA doordat de argumentatie ons overtuigd heeft. Wij gaan op dit moment dus akkoord met de financiële consequenties, hoe vervelend die ook zijn. In de eerstvolgende commissievergadering zullen ongetwijfeld een preciezer cijfer en een becijfering worden overgelegd.

Er is niet met gemeenschapsgeld gesmeten, maar als je met een kopje thee heen en weer loopt, wordt er wel eens een druppel gemorst. Het belangrijkste is dat de schade die er nu zou kunnen zijn, door de voordelen die de wijziging met zich meebrengt, wel eens zou kunnen worden gecompenseerd.

Dan de motie. Wij constateren, met de heer Nugteren, dat er een verandering – geen ommezwaaai – is in inzicht en dat daarover met enige regelmaat is geïnformeerd. Niet, en dat is terecht

aangehaald, per half jaar, zoals ik bij de eerste behandeling in 2005 heb voorgesteld. Er is echter wel met regelmaat geïnformeerd. Het gaat natuurlijk niet aan een groeiend inzicht, waardoor je een ander plan maakt, aan een college te verwijten. Wij vinden dat dat niet moet gebeuren. Vervolgens, en misschien is het een flauwe woordspeling, praten wij met elkaar over NOVA, maar eigenlijk hebben wij het over een novum: een motie van afkeuring aanbieden voor handelen waarvoor je op dit moment formeel niet verantwoordelijk bent. Dat is echt een novum. Zo zie je maar weer: de helft van NOVA is toch ook iets merkwaardigs. Ik zie iemand schudden; het is dus in het verleden kennelijk vaker gebeurd. Toch blijft het merkwaardig. Wij zullen de motie dan ook niet steunen en ik zal uitleggen waarom wij dat niet doen. Het gaat alleen over NOVA. De andere voorbeelden die de heer Nugteren noemde, laat ik onbesproken. De heer Ekkers is lid van het college en is in het verleden verantwoordelijk geweest voor de voorbereiding van het NOVA-project, uiteraard binnen collegiale besluitvorming en in collegiaal verband. De heer Binnekamp is thans eerstverantwoordelijke voor dit project, uiteraard binnen collegiale verantwoordelijkheid en in collegiaal verband. Tezamen heeft het college ons voorgesteld NOVA te stoppen. Derhalve zien wij geen reden de uitspraak te steunen die de heer Nugteren in de motie doet. Wij gaan die motie dan ook niet steunen.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! In behandeling is NOVA. De fractie van de VVD wil eerst inhoudelijk ingaan op het voorstel.

Wij zijn van mening dat er op dit moment voldoende redenen zijn te stoppen met NOVA. De redenen zijn nadrukkelijk verwoord in het Statenstuk bij dit agendapunt. De fractie van de VVD kan zich daar volkomen achter scharen.

Dan het tweede punt: de kosten. Ook over de kosten kan ik kort zijn. Ik wil mij graag aansluiten bij hetgeen de heer Binnekamp gezegd heeft. Ik wil mij nadrukkelijk ook aansluiten bij hetgeen de heer Klein Kranenburg gezegd heeft.

Dan het derde punt: de procedure die wij met elkaar doorlopen hebben. Wat de fractie van de VVD eigenlijk constateert in dit hele traject, is dat Gedeputeerde Staten Provinciale Staten altijd opti-

maal hebben geïnformeerd over NOVA en over de gang van zaken. Als wij dan nog verder procedureel gaan kijken, dan kunnen wij met elkaar constateren dat vrijwel statenbreed met ieder besluit dat over NOVA genomen is, is ingestemd.

Het vierde punt is het politieke punt. Daarbij wil ik even kort stilstaan. Wat onze fractie betreft, zijn Gedeputeerde Staten in de gemeenschappelijk zin verantwoordelijk voor NOVA, voor het hele traject. Nogmaals: Gedeputeerde Staten zijn voor ons primair in collegiale sfeer verantwoordelijk. Als er dan echter al een gedeputeerde uit gelicht zou moeten worden, dan zou dat de heer Binnekamp moeten zijn. Niet de heer Ekkers. In de politiek is het nu eenmaal zo, dat de portefeuillehouder verantwoordelijk is voor de portefeuille die hij of zij beheert.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb niet voor niets verwezen naar de inbreng van de heer Bolkenstein in 1988, toen hij de Carrington-doctrine bepleitte, waarbij in dat geval een minister ook kon aftreden voor datgene waarvoor hij niet direct verantwoordelijk was en op dat moment niet in zijn portefeuille was.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het punt is dat wij in Nederland een klimaat hebben waarin de verantwoordelijk bestuurder verantwoordelijk is, ook voor het verleden van de betreffende portefeuille. Ik wil daar bijzonder graag aan vasthouden.

Als ik dan ga kijken naar de conclusies, dan kunnen wij wat de fractie van de VVD betreft kort zijn. Onze fractie kan zeker instemmen met het voorstel om NOVA stop te zetten. Wij vinden dat de argumentatie zeer overtuigend is om dat te doen. Als wij dan kijken naar de motie van GroenLinks, dan zwaait GroenLinks met gele kaarten en met rode kaarten. Wat de VVD betreft gaat het om het volgende: het is het foute onderwerp, het is de foute gedeputeerde. Wij vinden dat jammer, want wij kennen GroenLinks als een zeer gedegen partij. Op dit onderwerp laat zij echter behoorlijk wat steken vallen.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van de PvdA is het eens met GroenLinks om de brief over de stopzetting van NOVA te behandelen in deze Staten. Er is wat ons betreft

niets wat het daglicht niet heeft kunnen verdragen. Alle besluiten vanaf de start van NOVA, inclusief de overleggen in de commissie en in Provinciale Staten, en alle latere ontwikkelingen zijn openbaar en zijn in stukken vastgelegd. Daarover is geen enkel misverstand wat onze fractie betreft.

Wij staan nu voor een keerpunt. Dat is waar. Wij blazen NOVA af en beginnen met iets nieuws, waarvan wij nog niet weten hoe het eruit ziet. Het bestuur heeft zijn verantwoordelijkheid genomen voor een lastige en moeilijke beslissing. Daarvoor hebben wij respect. Als je het hebt over lerend vermogen, dan mag dat ook wel eens in discussie worden gebracht. Ik vind dat het goed is dat het bestuur op een gegeven moment zegt: "Wij zijn hier al lang mee bezig, maar door een aantal ontwikkelingen beslissen wij om nu, na een time out, te stoppen." Die volgorde. Prima. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. Zo voel ik het en wat mij betreft is het zo. De fractie van de PvdA heeft de afgelopen jaren altijd grote betrokkenheid bij het NOVA-project gehad, vooral omdat de uitgangspunten en het gekozen kantoorconcept, het flexibele concept, door ons werden onderschreven, ook al vanwege een kostenreductie die het met zich meebrengt van 20% tot 30% op het aantal vierkante meters. De kosten die gemaakt zijn voor de ontwikkeling van NOVA zijn dus, wat ons betreft, geen weggegooid geld, omdat wij immers daarbinnen verder gaan werken. Dat zal later, eind van dit jaar, wel blijken als er een nieuw voorstel ligt. Wij beginnen de besluitvorming eind 2008 dus niet op nul. Natuurlijk moet je, als je een project stopt, scherven bij elkaar vegen. Een van die scherven is de huur van Bloeyendael. Dat kost geld. Er zitten risico's aan. De gedeputeerde heeft gezegd dat er op volle kracht wordt gewerkt aan het onderverhuren van het pand, maar wij zien ook dat daaraan risico's blijven zitten; wij zouden daaraan vast kunnen blijven hangen, zeker in de moeilijke markt op dit moment voor gebruikte kantoren. Dat risico aanvaardt de fractie van de PvdA.

Wat ons betreft is het belangrijkste motief om nu met NOVA te stoppen, gelegen in de bouwkosten. De brancheorganisatie Bouwend Nederland heeft indexcijfers voor nieuwe bedrijfsgebouwen. Die stonden in januari 2003 op 100. Eind 2005, in december, stond dat op 106. Dat is een zeer stabiele,

langzame ontwikkeling naar boven. Daarna ging het omhoog. Tussen april 2006 en april 2008 ging het van 106 naar 121. Dat is plusminus 15% extra. Je moet je voorstellen wat dat betekent voor nieuwbouw als daar 15% bij komt als het gaat in termen van de miljoenen die daarin spelen. Die gegevens zijn openbaar; die kan iedereen vinden. Ik heb hier een kopietje. Dit is voor ons een van de belangrijkste motieven dat het terecht is dat het college een wending heeft gemaakt in dit project.

Concluderend: de fractie van de PvdA kan instemmen met het voorgelegde besluit. Wij wijzen de motie van de fractie van GroenLinks af. Ik wil bij de zoektocht van het college twee zaken meegeven, en niet meer dan dat. De core business van de provincie is niet het bouwen van vastgoed. Als het kan, laat dat dan over aan de markt en treedt niet op als bouwheer. Ten tweede, als het college in de gelegenheid is een geschikt pand te huren, dan geven wij daaraan de voorkeur, omdat het meer flexibiliteit biedt en omdat het waarschijnlijk, in de huidige marktsituatie, concurrerender is dan nieuwbouw.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dossier NOVA is wat mijn fractie betreft een behoorlijk hoofdpijndossier geworden. De discussie over al dan niet herbouwen van de Sterren, speelde al voor mijn komst in deze Staten. De fractie van de SP heeft zich in de periode tot 2003 op het standpunt gesteld dat alle opties bespreekbaar zijn, mits aan twee voorwaarden wordt voldaan: daling van de gemiddelde huisvestingsprijs per vierkante meter en geen aantasting van het park Bloeyendaal.

In de periode 2003 tot 2007 is regelmatig over dit onderwerp gesproken. In 2005 besluiten Provinciale Staten tot sloop van de Sterren en nieuwbouw op de huidige eigen locatie. Ook voor 2005 zijn er dus kosten gemaakt in dit project.

€ 2.800.000 komt, voorlopig, structureel beschikbaar ingaande 2007. Voor de projectkosten komt voorlopig incidenteel € 1.200.000 beschikbaar.

De fractie van de SP stemt tegen. Wij vinden € 2.800.000 structureel te veel geld.

Eind mei 2007 bespreken wij dan als Staten het programma van eisen voor de vervangende nieuwbouw. Duurzaamheid, ondergronds parke-

ren en beheersing van de kosten staan centraal in deze discussie. Uiteindelijk stemt ook de fractie van de SP in. Mijn nieuwe fractie kan leven met de voorgerekende kosten als het daarbij blijft en wanneer het beschikbare geld met name aan duurzaamheid wordt besteed en niet aan, in onze ogen, overbodige luxe zaken, die volgens sommigen nodig zijn om bobo's representatief te kunnen ontvangen.

In september 2007 doen wij de discussie over het parkeren nog eens dunnetjes over.

Op 12 februari 2008 besluiten Gedeputeerde Staten in samenspraak met de fractievoorzitters tot een zogenaamde time out. De uitkomsten zijn, zo lezen wij in de Statenbrief van 13 juni: "Wij kunnen niet realiseren wat wij willen voor de gewenste prijs. De bouwkosten zijn 9% in plaats van de berekende 3% en qua ontmoeten, flexibiliteit, efficiency, duurzaamheid en innovatie/representatie scoren de plannen lager dan de alternatieven." Er zijn stedenbouwkundige vragen die in het gebied Rijnsweerd spelen. De nieuwe strategie is: verlaat op termijn deze plek, geef de locatie vrij voor herontwikkeling en zoek een andere locatie. Financiële consequenties: € 3.100.000 is tot op heden uitgegeven aan incidentele kosten, tijdelijke huisvesting maximaal € 6.600.000, opknop de Sterren € 9.000.000. In totaal dus € 18.700.000.

Op verzoek van de fractie van GroenLinks bespreken wij dit onderwerp vandaag in Provinciale Staten en ligt er een nieuw stuk van Gedeputeerde Staten voor, waarin naar onze mening niet zoveel nieuws staat ten opzichte van het stuk van 13 juni. Onze fractie heeft de volgende vragen:

- Hoe is het mogelijk dat pas nu de stijgende bouwkosten in kaart zijn gebracht? Die kosten zijn toch niet tussen september 2007 en juni 2008 van 3% naar 9% zijn gevlogen?
- Hoezo spelen er tussen september 2007 en juni 2008 andere stedenbouwkundige vragen in dit gebied? Zijn de ambities qua huisvesting gewijzigd? Wanneer en in welk opzicht? Waarom is dat niet met de Staten gecommuniceerd?
- Begrijpen wij het goed dat op dit moment niet inzichtelijk is hoeveel de opknopbeurt van de Sterren gaat kosten en dat wij niet weten hoeveel wij uiteindelijk kwijt zijn aan die tijdelijke kantooruimte?

- Als opknappen van de Sterren € 9.000.000 kost en wij misschien € 6.600.000 kwijt zijn aan de huur van de tijdelijke ruimte, is het dan niet een overweging de Sterren leeg te laten staan, eventueel te slopen en die tijdelijke ruimte wel te betrekken?
- Wat is nu echt de belangrijkste reden om NOVA definitief te stoppen?
- Wij zijn kritisch ten aanzien van de verstrekte informatie en het voorliggende besluit. Wat is er in de tussentijdse periode gewijzigd dat deze stap rechtvaardigt? Wat zijn exact de financiële gevolgen en als die stevig zijn, en daar lijkt het wel op, had dat voorkomen kunnen worden? Wie is daarvoor verantwoordelijk?

Het getuigt best van lef wanneer je zover in een project nog op de rem durft te trappen. Dat wil ik ook wel gezegd hebben. Minder respect hebben wij voor de gevoelige, geïrriteerde wijze waarop Gedeputeerde Staten nu reageren op de kritische, maar volgens ons terechte vragen van de kant van Provinciale Staten.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie):
Mijnheer de Voorzitter! Er is een aantal zaken in het geheel dat onze aandacht vraagt. Allereerst, en dat dreigt wat weg te zakken, is dat het functioneren van dit college – ik noem het in brede zin – als het gaat om complexe projecten. Daarmee denk ik dan aan de zaken die de heer Nugteren al heeft genoemd.

De motie die door de fractie van GroenLinks is ingediend, hebben wij nog maar net ontvangen. Ik zal de voorzitter vragen na deze termijn een korte schorsing in te lassen, zodat ik mij met mijn fractie kan verstaan en daarover rustig van gedachten kan wisselen.

Ik wil opmerken dat de Staten in februari zijn geïnformeerd over de time out. De Staten zijn niet geconsulteerd. De kosten ten gevolge van de time out, of beter: het niet gebruiken van de tijdelijke huisvesting, lopen tot december 2008 inmiddels op tot x miljoen, want kennelijk kunnen wij daarover van inzicht verschillen. Ik vind dat een heel bedenkelijke zaak; het is gemeenschapsgeld en los van het feit dat de kranten er vol van hebben bestaan, dienen wij ons adequaat te verantwoorden voor dit geld. 'Leergeld' wordt er gezegd. Dat zijn dan heel dure cursussen, waarvoor ik niet verantwoordelijk zou willen zijn.

Dan het voorliggende besluit: wij stoppen met NOVA. En daar lijkt het dan bij te blijven. Nee, niet aldus. Want wat staat er? Wij gaan iets nieuws doen. Wij gaan iets doen op een nieuwe locatie. Dat staat hiermee vast.

Wij hebben genoeg getobd en gesuft met dit dossier. Ik vind dat de Staten nu gewoon het initiatief aan zichzelf moeten houden. Het college heeft niet aangetoond dit dossier op een adequate wijze te bemannen. Het spijt mij geweldig, maar ik kan het niet anders vaststellen. Ik zal dus een amendement indienen op het voorstel zoals het er ligt. Ons voorstel leidt ertoe nog eens heel kritisch tot op de bodem te gaan op de keuzes die zijn gemaakt. Dat flexibiliteidenken is gewoon een managementgedachte van rond het jaar 2000: 'en gij zult flexibel wezen'. In het jaar 2012, zo is mijn gok, hebben wij weer de meer holistische benadering dat iedereen vooral zijn eigen plek moet hebben, waar hij goed kan aarden, waar hij zijn eigen bloembollen neer moet kunnen zetten en de foto van grootmoeder. Dat moet allemaal kunnen. Maar op dit soort onzin gaan wij toch geen miljoenenbeslissing nemen? Alstublieft zeg. Daarop leg ik een amendement voor, waarbij de punten 2 en 3 van het voorliggende stuk worden gewijzigd. In het amendement wordt gesproken van Arbowetgeving. Daaraan hebben wij te voldoen, wij dienen onze ambtenaren op een fatsoenlijke manier te huisvesten. Daarover is geen enkele discussie, lijkt mij, maar of wij wel of niet gaan in die Sterren, dat wil ik wel eens uitgezocht zien. Het hele flexibiliteidenken is even vers twee. Ik zou wel eens willen wat dat meer kost.

Amendement A1 (ChristenUnie, D66): nadere voorstellen voor huisvesting

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2008, handelende inzake het ontwerpbesluit tot stopzetting van het project NOVA;

besluiten het ontwerpbesluit te wijzigen als volgt:

punten 2 en 3 van het besluit als volgt te formuleren:

1. *Gedeputeerde Staten op te dragen voor 31 december 2008 te komen*

met nadere voorstellen inzake de huisvesting van de provincie, die ten minste bestaan uit:

- *een voorstel betreffende de mogelijkheden van aanpassing van de huidige gebouwen, waarbij duidelijk wordt welke kosten gemoeid zijn met het aanpassen daarvan aan harde eisen ten gevolge van de Arbowetgeving;*
  - *een voorstel betreffende de mogelijkheden van aanpassing van de huidige gebouwen, waarbij duidelijk wordt welke kosten gemoeid zijn met het aanpassen daarvan aan eisen ten gevolge van de ambities met betrekking tot huisvesting, te weten ontmoeten, flexibiliteit, efficiëntie, duurzaamheid en innovatie/representatie;*
  - *een voorstel waaruit de kosten blijken voor een provinciehuis op een nieuwe locatie, dat voldoet aan de eisen ten gevolge van de ambities met betrekking tot huisvesting, te weten ontmoeten, flexibiliteit, efficiëntie, duurzaamheid en innovatie/representatie.*
2. *Het resterende incidentele meerjarigebudget NOVA tot die tijd beschikbaar te houden voor de verdere voorbereidingshandelingen en uitwerking van bovengenoemde varianten.*

Toelichting

Het oorspronkelijke voorstel van Gedeputeerde Staten geeft alleen ruimte voor het ontwikkelen van plannen voor huisvesting op een nieuwe locatie, en die moet voldoen aan extra eisen bóven die van de Arbowetgeving. Provinciale Staten moeten in de gelegenheid gesteld worden alternatieven af te kunnen wegen om een overwogen besluit te kunnen nemen.

De VOORZITTER: Het amendement is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb het gevoel dat wij versneld nog een keer het proces van 2003 willen overdoen.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ja. (Hilariteit)

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Hebben wij dan zo weinig vertrouwen in voortschrijdend inzicht, zoals dat ook bij het college leeft?

De VOORZITTER: Aan wie stelt u de vraag, mijnheer Snyders? (Hilariteit.)

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ja. Het zal duidelijk zijn dat het college zijn zaken niet goed voor elkaar heeft gehad. Ik vind dat wij als Staten nu niet weer in de fuik moeten lopen van 'en wij vertrouwen het college; er moet een nieuwe locatie komen; een ander gebouw enzovoort'. Eerst moeten wij eens heel goed kijken wat wij hebben, wat het kost om het anders te doen, zodanig dat wij op een fatsoenlijke manier ons werk kunnen doen.

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het erg geestig dat het betoog van mijn bijna-naamgenoot leidt tot enige hilariteit. De kern van zijn opmerkingen, verwoord in een amendement, lijkt echter gebaseerd te zijn op wantrouwen ten opzichte van het college. Proef ik dat goed?

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb alleen buitengewoon vertrouwen in deze Staten. Voor de rest mag men invullen wat men wil.

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het is fijn dat te vernemen, want de heer Van Kranenburg begrijpt dat ook ik ongelooft veel vertrouwen heb in deze Staten. De formulering in het amendement zou in elk geval moeten uitgaan van het vertrouwen in ons zelve en niet gebaseerd moeten zijn op wantrouwen jegens degene met wie wij intensief samenwerken: het college van Gedeputeerde Staten.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik was aan het eind van mijn betoog. Het amendement wordt overigens mede ingediend door de fractie van D66.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik begin met een ontboezeming: ik heb het licht gezien. Ja, echt, ik heb het licht gezien. Het scheen gisteravond schuin over mijn schouder. Op alle stukken stond: NOVA. Opeens zag ik het: het was mijn bedlampje dat mij deed inzien dat Gedeputeerde Staten met een enorme omhaal aan woorden Provinciale Staten aan het klaarstomen zijn voor de grote verhuizing naar het Fortis-gebouw hiernaast. Op een ochtend, ergens eind vorig jaar, zaten de leden van Gedeputeerde Staten ieder achter zijn of haar bureau wat dromerig naar buiten te kijken. Men had net een kopje koffie gedronken en het Financieel Dagblad lag uitgespreid voor hen. Daarin stond dat de overname van ABN-Amro door het consortium met Fortis in kannen en kruiken was. Opeens herinnerden zij zich het artikel in Elsevier van 11 september 2000, waarin stond dat Fortis haar hoofdactiviteiten via de kantoren in Amsterdam en Brussel zou gaan bestieren. De dromerige blik wendde zich naar buiten en daar zagen zij het Fortis-pand in Rijnsweerd.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Een vraag aan de heer De Vries. De suggestie wordt gewekt dat Gedeputeerde Staten al ingestemd hebben met een verhuizing naar het Fortis-gebouw. Waarop baseert de heer De Vries dat?

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Als de heer Van den Burg even wacht, dan zal hij in mijn betoog horen waarop ik alles heb gebaseerd.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben erg benieuwd.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Laat de heer Van den Burg dan maar aandachtig blijven luisteren. Ik zal mijn betoog vervolgen. De goede buur, die het in zijn hoofd had gehaald om een kantoorgebouw neer te zetten dat hoger en prominenter dan het provinciehuis was. Zou het geen zoete wraak zijn om uiteindelijk als provincie dat gebouw over te nemen? Alle leden van Gedeputeerde Staten sprongen op en botsten tegen elkaar in de gang om die lumineuze ingeving met elkaar te delen. Afgesproken werd om zo snel

mogelijk een time out in te stellen rond de plannen voor de nieuwbouw en het bouwen op de plek van de Sterren, zodat plannen ontwikkeld konden worden voor de grote sprong voorwaarts naar het Fortis-gebouw.

Zo zal het hoogstwaarschijnlijk niet zijn gegaan, maar de argumentatie van Gedeputeerde Staten om te stoppen met NOVA is, wat de fractie van D66 betreft, flinterdun. Een beladen term overigens op dit moment, naar ik begrijp.

Laat ik de argumenten, of liever gezegd de inzichten, van Gedeputeerde Staten even langslopen. Gedeputeerde Staten wijzen op de gestegen bouwkosten tot 9%, maar tegelijkertijd stelt men: "Indien de hogere kosten worden doorgerecalculeerd, blijven de NOVA-plannen qua kosten een goedkope oplossing." Een tweede: "De gemeente Utrecht wil meedenken over gebiedsontwikkeling in Rijnsweerd." D66 dacht altijd dat revitalisering zo'n beetje de 'middle name' van dit college was. Dus, waarom pas je dat dan niet toe op jezelf? Opeens wordt het realiseren van horeca, een kinderdagverblijf of parkeren als obstakels gepresenteerd voor de vervangende nieuwbouw van de Sterren. Toch stellen Gedeputeerde Staten dat de gekozen nieuwbouwoplossing voldoet aan het bestaande bestemmingsplan, maar dat nu een ernstige beperking is ontstaan. Sinds wanneer dan? Was dit in 2005 of in 2007 niet bekend?

Een volgend punt. Gedeputeerde Staten hanteren een visie op een toekomstvast organisatieontwikkeling met een integraal flexibel kantoorconcept. Dat is een hele mond vol, maar in feite is er niets nieuws onder de zon. In het beslisdocument van november 2000 staat op pagina 1: "Als functioneel knelpunt in de huidige huisvesting, beperkte indelings- en gebruiksmogelijkheden, is geen flexibel kantoorconcept mogelijk". Daarnaast staan flexibiliteit, ontmoeting, efficiency, duurzaamheid en innovatie in het functioneel ruimtelijk programma van eisen uit 2007. Dus wat is er dan zo dramatisch veranderd qua kantoorconcept? Welke aanvullende eisen en ambities hebben Gedeputeerde Staten zelve geformuleerd en wanneer worden die dan aan Provinciale Staten voorgelegd? Bovendien zet de fractie van D66 vraagtekens bij de houdbaarheid en duurzaamheid van het flexibele kantoorconcept. Organisaties lijken soms wel te overleven juist vanwege veranderende kantoorcon-

cepten, zeker bij de overheid, en die huppelt er dan vaak nog een paar decennia later achteraan. Volgt er over vijf of tien jaar weer een nieuw organisatorisch concept? Zijn Gedeputeerde Staten dan ook bereid te gaan verhuizen?

De fractie van D66 vraagt Gedeputeerde Staten wanneer zij vraagtekens kregen bij de toren. Was dat nadat Fortis had aangekondigd haar hoofdactiviteiten naar Amsterdam te verplaatsen? In het beslisdocument wordt optie 3, sloop en nieuwbouw Sterren en het in stand houden van de toren, als beste optie aangewezen. De toren bleef toen nog recht overeind staan. Wat zijn dan precies die vraagtekens? Wanneer krijgen Provinciale Staten daadwerkelijk inzicht in die nieuwe inzichten? Uit het stuk kan ik het helaas niet goed opmaken. Misschien is het uitzicht vanuit het Fortis-gebouw ietsje beter?

Dan de veranderende beschikbaarheid van locaties in de omgeving. De fractie van D66 kan slechts een echt voorbeeld bedenken: het Fortis-gebouw. Nieuwbouw in het centrum van Utrecht bij het stationsgebied werd in de het beslisdocument om verschillende redenen afgewezen. Een dergelijke optie hoeft dus niet nader onderzocht te worden of hebben Gedeputeerde Staten ook hierbij nieuwe inzichten ontwikkeld?

Een deal met de gemeente misschien: de gemeente de locatie Rijnsweerd voor herontwikkeling en de provincie haar plek onder de zon in het stationsgebied?

Nu, nog een paar locaties die in Utrecht de ronde doen. Papendorp en Leidsche Rijn kunnen ook genoemd worden, maar die waren in 2005 en 2007 ook bekend en beschikbaar. Huur van nieuwbouw werd in 2005 als een dure optie gepresenteerd. De fractie van D66 kan zich niet voorstellen dat de provincie serieus overweegt de gemeente Utrecht te verlaten voor nieuwe huisvesting. Dat zou een unicum zijn in provincieland. Onderzoek naar andere locaties, binnen en buiten Utrecht, dienen dus alleen om het pad naar het Fortis-gebouw te effenen. Bovendien huurt de provincie toch al het pand Bloeyendaal van Fortis voor zo'n € 140.000 per maand. Een oplossing waarbij die molensteen, van in totaal € 6.000.000 of hoeveel het ook mag wezen, wordt verrekend met het huren van het hoofdkantoor. Dat zou op zich niet zo heel gek zijn.

Het volgende punt. Gedeputeerde Staten stellen: onderzochte huisvestingsmogelijkheden elders in de regio zijn weliswaar duurder, maar bieden de mogelijkheid om een oplossing te kiezen die is afgestemd op de eisen van de huidige tijd. "Het kan verkeren", zei Brederode. Met deze zin bereiden Gedeputeerde Staten Provinciale Staten vast voor om zich in te stellen op de dure verhuizing naar Fortis. Binnen twee en een half jaar kiezen Gedeputeerde Staten voor een duurdere oplossing, terwijl onduidelijk blijft welke nieuwe eisen ontwikkeld zijn en waarom de goedkopere oplossing van de NOVA-plannen losgelaten moet worden. Niet alleen worden Provinciale Staten hiermee gekieteld, maar ook de inwoners van de provincie. Het gaat tenslotte om gemeenschapsgeld, waarmee voorzichtig en zorgvuldig omgesprongen moet worden.

Ik concludeer het volgende. In het beslisdocument op pagina 5 concluderen Gedeputeerde Staten zelf: "De nieuwbouwvariant biedt een oplossing voor de genoemde knelpunten, er wordt een duurzame oplossing gecreëerd, er kan veel efficiënter ruimtegebruik worden gerealiseerd en nieuwbouw is de meest-economische variant." De nieuwe inzichten van Gedeputeerde Staten hebben de fractie van D66 voornamelijk niet overtuigd van het loslaten of het stopzetten van de NOVA-plannen.

De fractie van D66 concludeert dat Gedeputeerde Staten bezig zijn met het grootste vooropgezette plan in de geschiedenis van deze provincie om de overgang naar het huidige hoofdkantoor van Fortis voor te bereiden. Alle onderzoeken naar aanvullende locaties zullen een wassen neus zijn en alleen gehanteerd worden om de dure Fortis-optie een excuus te geven. Gedeputeerde Staten hadden ook meer lef kunnen tonen door Provinciale Staten van meet af aan duidelijkheid hierover te verschaffen. Wat de fractie van D66 betreft kunnen Gedeputeerde Staten alleen de schijn tegen zichzelf wegnemen door een onafhankelijk extern onderzoek in te stellen, zoals dat ook heeft plaatsgevonden rond het debacle van de provinciale website. Mijn vraag is dan ook: zijn Gedeputeerde Staten bereid om vanaf het besluit dat wij in 2005 hebben genomen tot aan vandaag inzicht te verschaffen in welke afwegingen, inzichten en wat dies meer zij, hebben plaatsgevonden. Ik hoor graag het antwoord van Gedeputeerde Staten.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Hierbij wil ik het college van Gedeputeerde Staten feliciteren met het feit dat het gelukt is een luchtkasteel te schetsen, waarin iedereen was gaan geloven. Dat stond als een huis. Er zou een fantastisch, duurzaam en leefbaar nieuw gebouw komen in plaats van het huidige Sterrengebouw, een gebouw waar menig varken in een megastal jaloers op zou zijn. Begin dit jaar bleek het ineens toch niet om over naar huis te schrijven. Het college van Gedeputeerde Staten had namelijk zijn huiswerk niet zo goed gedaan. Dat was ook niet verwonderlijk, want het is er af en toe een huishouden van Jan Steen. Dan maar geen nieuw gebouw in plaats van de Sterren, dacht het college van Gedeputeerde Staten.

Ook wil ik dit college feliciteren met het feit dat het vervolgens maar liefst vijf maanden gelukt is om de ontgoocheling bij iedereen te onderdrukken en zelfs de verkwanseling van vele miljoenen in de doofpot te stoppen. Dat is toch een hele kunst voor personen, die als het ware in een glazen huis wonen. Het leek zo mooi te lukken, totdat een oppositiepartij roet in het eten gooide.

Oost west, thuis best. Zoals het klokje thuis tikt, tikt het nergens. Zouden deze gezegden ook hier kunnen opgaan? Ik ben zelf nogal een huismus, dus ik voel daar wel wat voor. Wat, als wij opnieuw overwegen om het Sterrengebouw grondig te gaan renoveren? Is dat niet veel duurzamer dan platgooien en er een nieuw gebouw neerzetten? En inmiddels is het misschien ook wel goedkoper dan nieuwbouw. Dus wij ondersteunen het amendement van de fracties van de ChristenUnie en D66 van harte om dat allemaal te heroverwegen.

Ik opper hier nu iets en ongetwijfeld zal hierbij gedacht worden: "Ach, dat kan niet, want .... ." En dan volgen er wellicht veel redenen. Dat is echter precies het punt. Provinciale Staten hebben in dit huis onvoldoende zicht op alle overwegingen die tot de keuze van stopzetting van NOVA hebben geleid en die nog zullen leiden tot nieuwe huisvestingsopties. Ik kijk naar het document dat voorligt:

- Sterk gestegen bouwkosten. Het is als een overweging genoemd: 9%.
- Verderop in het document staat: "Onderzochte huisvestingsmogelijkheden elders in de regio zijn duurder". Dan vraag je je af of dit daadwerkelijk een overweging is.

- De bereidheid van de gemeente Utrecht om mee te denken over gebiedsontwikkeling: is dat werkelijk een nieuw feit?

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Bodewitz spreekt van het verkwanselen van miljoenen. Ik vind dat zij dat duidelijk moet maken en niet in dit soort vage, beschuldigende termen moet spreken. Waar worden er miljoenen verkwanseld?

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat in elk geval om het geld dat nu uitgegeven is voor huisvesting die wij niet betrekken. Daarnaast gaat het om de voorbereidingsgelden.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Waar zijn die gelden verkwanseld? Verkwanselen betekent: weggooien; over de balk smijten. Verkwanseld betekent: gelden, waarover niet is besloten door deze Staten. Waar is dat geld verkwanseld en waar zijn er miljoenen weggegooid waarover de Staten geen besluit hebben genomen? Dat moet mevrouw Bodewitz mij uitleggen.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Er is een besluit over genomen. Dat besluit is genomen op basis van de informatie die wij als Provinciale Staten tot onze beschikking hadden. Blijkbaar hebben Gedeputeerde Staten andere informatie tot hun beschikking, informatie die wij niet hebben. Wij zouden namelijk niet zelfstandig tot een nieuw besluit zijn gekomen. Wat ik hier betoog, is dat er hier overwegingen worden genoemd, waarmee ik niet uit de voeten kan. Dit zijn overwegingen die mij totaal geen duidelijke redenen geven om opnieuw een besluit te nemen; te besluiten tot stopzetting van NOVA. Dat wil niet zeggen dat ik het niet eens ben met het besluit tot stopzetting van NOVA. Nee, ik kan er überhaupt niets over zeggen, want deze overwegingen geven mij onvoldoende inzicht. Ik mis de relevante informatie.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Bodewitz maakt mij niet duidelijk waar er miljoenen zijn verkwanseld waarover deze Staten geen besluit hebben genomen. Vervolgens koppelt zij dat aan een hoge theorie van komplotdenken. Daar kan ik niets mee.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan er zeker wat mee. Het gaat om de verkwanseling van de miljoenen op het moment dat wij een besluit nemen dat NOVA wordt stopgezet. Daar gaat het om. De coalitie heeft al duidelijk laten blijken dat men achter dat besluit staat. Als wij het besluit nemen om NOVA stop te zetten, dan is het een feit dat die miljoenen al zijn uitgegeven en dat dat niet meer terug te draaien is. Dan hebben wij het wel degelijk over verkwanseling. Dan hebben wij het over onduidelijke redenen op basis waarvan wij een besluit nemen.

Ik vervolg mijn betoog. Andere overwegingen die zijn genoemd:

- “Visie op toekomstvaste organisatieontwikkeling met een integraal flexibel kantoorconcept”: moest het dan nog flexibeler of anders flexibeler? Het is voor mij onduidelijk.

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik sluit mij aan bij de vraag van de heer Bos. Ik begrijp wel dat het ingewikkeld is die vraag te beantwoorden. Het woord verkwanselen heeft bijna altijd een sfeer, een geur en een kleur die op misbruik, diefstal, verduistering duidt. Ik overdrijf het, met opzet, een beetje. Ik kan mij eigenlijk niet voorstellen dat mevrouw Bodewitz het zittende college of het vorige college daarvan verdenkt. Ik kan mij voorstellen dat zij zegt dat zij die colleges daarvan niet verdenkt, maar dat zij vindt dat het geld dat voor de voorbereiding was bestemd, niet adequaat is besteed. Dan wordt het een formulering waarover nog na te denken valt. Het woord verkwanselen vind ik onjuist, onzuiver, beschuldigend en niet passend bij de heldere instelling van mevrouw Bodewitz.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Ik geef de heer Klein Kranenburg helemaal gelijk dat dat een overdrijving is. Ik zeg niet dat er geld is achterover gedrukt of onjuist is gebruikt. Het is voor mij in elk geval onduidelijk waarom er nu een nieuw besluit wordt genomen. De heer Klein Kranenburg noemt termen en als ik die op die manier interpreteer, dan ... Nee, dat is inderdaad niet mijn interpretatie. Het geld is echter wel weggegooid. In die zin is het mijn interpretatie van dat woord.

Ik ga verder met mijn betoog:

- Een andere overweging. Er zijn vraagtekens geplaatst bij de geschiktheid van de toren. Waarom zijn deze vraagtekens er nu pas en waaruit bestaan die?
- Veranderende beschikbaarheid van locaties in de omgeving: is dat niet altijd zo? Vinden er niet continu veranderingen plaats in de beschikbaarheid van locaties in de omgeving? Wat is er nu zo totaal anders? Waarom zou dit niet geschikter zijn dan de plannen die wij tot nu toe hadden?

Kortom: er leven bij ons nog veel vragen. Het voorliggende document geeft onvoldoende inzicht in de overwegingen. De formulering van gedeputeerde Binnekamp van een kostuum dat niet zo lekker zou zitten, maakt het voor mij zeker niet helderder. Wij ondersteunen dan ook van harte het verzoek van de fractie van D66 om dat nader te onderzoeken. Het moet goed uitgezocht worden wat er misgegaan is bij het project NOVA om hieruit voor de toekomst lering te trekken. Daar gaat het vooral om.

Ook de nieuwe huisvestingsstrategie is wat ons betreft nog te veel in nevelen gehuld. Laat het vooral geen spookhuis worden.

Tot slot de motie van GroenLinks. Het feit dat vele miljoenen door het mislukte huisvestingsproject verloren zijn gegaan en nog zullen gaan, is voor ons ronduit shockerend. Dit mag niet meer voorkomen. Het gaat hier om belastinggeld dat zoveel beter besteed had kunnen worden. De formulering van gedeputeerde Binnekamp dat € 5.000.000, € 6.000.000 of € 10.000.000 niet zo interessant is, is voor mij bepaald niet geruststellend. Ik pleit dan ook voor een onderzoek naar de toedracht van zaken rond NOVA in te stellen. Aan de hand van de resultaten van dat onderzoek kunnen wij beter bepalen of de juiste beslissingen zijn genomen in het verleden en of het nu het juiste besluit is om NOVA stop te zetten en of de gedeputeerde daaruit conclusies zou moeten trekken.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Zondebokken, wantrouwen: mensen: wij waren er allemaal bij, Staten en college. Als dingen niet lopen zoals wij wensen of er is voort-

schrijdend inzicht? Vat het positief op. Dus in die zin: proficiat en doorgaan en op een hoger niveau dan waarmee wij bezig waren.

Een van de vragen is in hoeverre deze plek, deze ambiance, adequaat is. Ik weet nog dat ik hier de eerste keer kwam met het autootje. Ik kwam samen met ene Jaap die opkwam voor oude bomen en hij had problemen met de bomenkap in Baarn. Hij had mij zover gekregen om eens met hem naar het provinciehuis te gaan en te informeren of op een buitenplaats binnen Baarn al die bomen wel gekapt mochten worden en of er beleid was om dat anders te doen. Wij kwamen hier aan en wij verdwenen onder een parkeerdek, een soort onderwereld. Vervolgens gingen wij via een wenteltrapje omhoog en daar keken wij tegen een enorme stalen vorm aan en voor de rest was het een bakstenenklomp die aan de andere kant stond. In die onderwereld verdwenen wij. Dus die bakstenenklomp? Een sluipdoor kruip door. Ik vroeg mij toen al af: wat is dit in godsnaam voor een gebouw? Wat beeldt dit uit? Ik probeerde vergelijkingen te vinden. Nu, wij kennen allen het Binnenhof met de nieuwbouw van de Tweede Kamer. Daar is ook een toren met een ronding. Maar ja, dit was eigenlijk .... Alleen architecten kunnen mogelijk die vergelijking nog maken. Dan hebben zij het over morfologie, ofwel vormleer.

De reden was Baarn, kwaliteit, een buitenplaats. Daar in dat bakstenengebouw werd gezegd: "Mijnheer, u zult zelf de politiek in moeten, want hier vanuit hebben wij geen beleid om dat te sturen." Om een lang verhaal kort te maken: wij hebben eerst geprobeerd het Baarns gemeentebestuur te bekeren en vervolgens, uiteindelijk, sta ik nu zelf hier in de Staten, want wij vinden dat de provincie niet integraal handelt.

Nogmaals, om een lang verhaal kort te maken: de huidige ambiance heeft geen beelding, heeft geen uitstraling. Wij zullen iets moeten doen. Straks gaan wij fietsen door Utrecht, dus wie weet komen wij ergens langs en laten wij onze fantasie en onze imaginatie gebruiken. Dat is ook de oproep. Wij gaan straks ook nog naar Paleis Soestdijk, dus misschien is dat wel iets wat aanspreekt. Ik zou zeggen: laten wij elkaar niet van alles gaan verwijten.

Ik wil nog een ding zeggen. Als er fouten worden gemaakt en er wordt een zondebok gezocht, dan

is dat eigenlijk een onmenselijke zaak. Dat moet je niet doen, tenzij iets helemaal verwijtbaar is. In dit geval is het een gezamenlijke prestatie geweest waar wij nu staan. Gewoon: er is geïnvesteerd, maar wij kunnen er mee verder. Vat het op als iets een investering in de toekomst.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

Schorsing van 10.45 uur tot 10.55 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Vele sprekers hebben na de inbreng van de fractie van GroenLinks en de coalitiepartijen gesproken over dezelfde zaken die de fractie van GroenLinks aangekaart heeft. Ik ben, naar mijn volle overtuiging, daarop uitvoerig ingegaan en heb met name het proces geschetst: waar zijn wij gestart, waar zijn wij geëindigd, wat zijn de redenen geweest om gedurende het proces andere besluitvorming toe te passen? Voor het tweede punt, de financiële aangelegenheid, geldt eigenlijk hetzelfde. Ik heb duidelijk gemaakt dat wij binnen de door de Staten vastgestelde budgetten zijn gebleven, dat wij in het kader van de voorbereidingen voor de nieuwbouw uiteraard uitgaven hebben moeten doen. De Staten hebben daar ook zelf ideeën bij; dat is vanzelfsprekend. Ik heb wat dat betreft op de opmerkingen van achtereenvolgens mevrouw Jonkers, de heer Van Kranenburg en de heer De Vries gereageerd in het debat met de heer Nugteren en met het volledige overzicht van hetgeen aanleiding is geweest het besluit te heroverwegen.

Ik wil tegen de heer De Vries zeggen dat het eigenlijk niet gepast is in het openbaar te spreken over locaties. Ik vind dat strategisch niet handig. Het college heeft nog geen besluit over wat dan ook genomen; alles is nog in onderzoek. Toch legt de heer De Vries in het openbaar een bepaalde optie neer, waarvan het college zegt dat dat eigenlijk niet kan.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat is flauwekul naar mijn mening. Als de heer Binnekamp de krant leest en televisie kijkt, weet hij dat dat punt van Fortis al lang en wijd en zijd bekend is en dat daarover gesproken wordt. Als dat daar kan, kan dat hier in het openbaar net zo goed.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De heer De Vries suggereert dat er een keuze gemaakt is. Die keuze is absoluut niet gemaakt.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Het is mijn taak als oppositiepartij om een aantal suggesties op te werpen en te kijken hoe de gedeputeerde daarop reageert. De gedeputeerde reageert op deze manier. Dat is een keuze.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Oké, maar ik wilde het wel gezegd hebben.

Wij komen eind dit jaar terug, zoals ik al heb gezegd, met een nieuw strategisch plan, waarin alle zaken van vandaag en het komend halfjaar meegenomen worden, zeker als het gaat om het financieel kader.

Dan motie M1. Ik kreeg net het volgende onder mijn neus geschoven: "Provinciebestuurder Ekkers overleeft motie van wantrouwen". Kennelijk is het al beslist. Het staat al in het AD. Wellicht hoeven wij er dus niet meer over te stemmen; het is al gebeurd. Maar los van dit feit: natuurlijk zal erover gestemd worden. En, nu word ik echt bloedserius: ik ontraad de Staten deze motie ten zeerste. Ik vind het niet kunnen. Ik ontraad de motie ten zeerste.

Amendement A1. In beginsel zeggen wij dat hetgeen hier staat, al gedaan is. Wij zouden in dat kader het amendement dan ook moeten afwijzen. Echter, het college is best bereid, onder bepaalde voorwaarde, hierover verder met de Staten van gedachten te wisselen. Als zij daartoe bereid zijn in het kader van het amendement, dan hoor ik dat wel. Zoals het amendement op deze wijze luidt, wijzen wij het echter af.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Waar het mij om is begonnen met het amendement, is simpelweg duidelijkheid te kunnen verschaffen over de vraag waarom wij welke keuzes gemaakt hebben. Het publiek, buiten, dient te weten waar onze huisvesting komt en op grond van welke argumenten. En ook waarom wij dit pand, dat er nog niet zo lang staat, moeten verlaten en waarom wij een gebouw afbreken dat, in elk geval voor de buitenwacht, bouwtechnisch nog helemaal niet versleten lijkt te

zijn. Daar gaat het om in het amendement. Als de gedeputeerde zegt dat hij die informatie heeft, dat de Staten in de loop van dit najaar zullen worden voorzien van informatie, zodat zij hun afweging kunnen maken, dan wil ik met mijn mede-indiener even overleggen of wij het amendement handhaven ja of nee.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Waarvan akte.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Een ander punt. Ik heb aan het eind van mijn bijdrage gevraagd in hoeverre Gedeputeerde Staten bereid zouden zijn om een extern onafhankelijk onderzoek in te stellen naar de afwegingen, de overwegingen en wat dies meer zij, die vanaf 12 december 2005 tot aan vandaag hebben plaatsgevonden. Daarmee zouden wij meer inzicht krijgen in wat die nieuwe inzichten zijn, wat die nieuwe ambities zijn en dergelijke. Is de gedeputeerde daartoe bereid?

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het college voelt daar helemaal niets voor. Wij hebben gekenschetst hoe de procedure is geweest. Wij staan volledig achter ons verhaal: wij vinden het een duidelijk, transparant en voor iedereen herkenbaar verhaal. Vandaar dat wij zo'n onderzoek niet zullen instellen.

De VOORZITTER: Wens iemand behoefte in tweede termijn te spreken?

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil nog een keer herhalen dat wij het eens zijn met het stoppen van het NOVA-proces en opnieuw gaan nadenken om erger te voorkomen. Dat is door allen beaamd. Dat betekent: terugkomen op het plan dat al jarenlang hartstikke sterk verdedigd is. Het is echter de durf en de daadkracht die in zo'n situatie nodig is. Maar nu nog de duidelijkheid, want er is een fikse schade uit het verleden en een grote onzekerheid, met name financieel, over de toekomst. Wij willen dat er duidelijkheid komt over de politieke verantwoordelijkheid daarbij. Dat was de inzet van ons debat vandaag. Dat is, wat ons betreft, ook behoorlijk aan de orde geweest. De meningen lopen uiteen, maar daar gaat het om.

Een heleboel vragen zijn, naar mijn idee, niet adequaat beantwoord. Het lijken details in het grote meeslepende denken dat wij soms moeten hebben, maar is het nu € 2.200.000 of € 1.600.000 aan huurkosten die wij in elk geval verliezen? Het antwoord daarop luidt: "Ja, dan betreft het ook 2009." Zo stond het echter niet in de krant. Daar in stond alleen maar € 1.600.000.

Onduidelijkheid is er ook over de vraag hoe het zit met de kostenstijging van de bouw. Collega Bos heeft nog even gememoreerd dat in twee jaar tijd, vanaf 2006 tot nu, de kosten met 15% zijn gestegen. In mei 2007 was er nog geen vuiltje aan de lucht. Dat is onbegrijpelijk. Maar goed, het zij zo. Ik vind het moeilijk te reageren op het amendement. Het is niet zeker of het wordt gehandhaafd. Ik zal dat eventueel doen bij stemverklaring.

De motie. Ik begrijp dat het AD/UN al heeft gemeld dat het college de motie overleeft. Ik heb ook het gevoel, als de motie in stemming komt, dat dat het geval is. Als dat zo is gezegd, kan ik de motie natuurlijk niet meer terugtrekken, anders valt er niets te overleven. (Hilariteit)

Wij hebben de motie welbewust ingediend, omdat wij vinden dat er politieke duidelijkheid moet komen over de verantwoordelijkheden die er zijn. Wij hebben, in verschillende mate overigens, de positie van twee gedeputeerden aan de orde gesteld en de wijze waarop zij dit dossier behandelen en behandeld hebben. Het is voor ons een principekwestie: wij willen de gedeputeerde niet in onzekerheid laten door de motie terug te trekken. Wij handhaven daarom de motie.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Aan de fractievoorzitters is toch duidelijk voorgelegd dat er een pand gehuurd gaat worden met de heldere mededeling dat het mogelijk mis kan gaan. Wij zijn daar allemaal bij geweest. En nu gebruikt de heer Nugteren dat als een van de grote fouten die zouden zijn gemaakt. Zo moet je met elkaar toch niet de politiek bedrijven, zeg ik tegen de heer Nugteren.

De heer NUGTEREN (IGL): Mijnheer de Voorzitter! Het is vrij simpel: wat in vertrouwelijke kring wordt besproken door het college met de fractievoorzitters, moet in het openbaar en anders is het niet besproken. Zo simpel is het in dit huis, en ook elders.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat mij toch om de oprechtheid van de argumenten.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik weet niet of dit een vraag is naar mijn oprechtheid, maar dan wil ik dat graag horen.

De VOORZITTER: Nee, het was een constatering.

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat wij bijna twee uur met elkaar gesproken hebben over twee zaken:

- Het stopzetten van NOVA en de argumentatie daarbij. De heer Binnekamp heeft gezegd dat hij, waar nodig, nadere informatie aan de Staten zal verstrekken. Wij steunen het voorstel en wij steunen de heer Binnekamp bij het werk dat gedaan moet worden om, waar nodig, nadere informatie te verstrekken.
- Er is een amendement aan de orde, waarover wellicht door de indieners nog even wordt nagedacht. Wij hebben de indruk dat de zaken die in het amendement worden genoemd, door de heer Binnekamp bij zijn beantwoording zijn verwoord, zij het met andere woorden. En wat betreft hetgeen wij nodig hebben, namelijk een hoeveelheid informatie en berichten: twee keer per jaar een stand van zaken geven. Ik heb dat een aantal jaren al eens gezegd.

De motie van de fractie van GroenLinks. Ik begrijp de heer Nugteren nu wat beter. Het gaat vooral om verantwoordelijkheden. Die verantwoordelijkheid is door het vorige en dit college gewoon genomen en de werkzaamheden zijn uitgevoerd. "Er moet meer duidelijkheid zijn", zei de heer Nugteren zo-even nog. Hij noemde nog de bouwkosten die alsmaar stijgen. Ik ben geen bouwer, maar als ik zelf wat wil doen, houd ik op dit moment rekening met bouwkosten die 1% per maand stijgen. Aanloopkosten, plankosten? Ik gebruik een eenvoudig voorbeeld. Ik ben ooit eens bezig geweest met een huis, waarvan ik dacht: "Dat gaat het worden." Ik had een architect al eens laten kijken bij een verbouwing. Ik heb uiteindelijk dat huis niet gekocht, maar de plannen waren natuurlijk wel gemaakt, dus de 'schade' was voor mij. Ik vind dat wij op die manier, als er in de voorbereiding goed is gewerkt, niet kunnen zeggen dat wij gemeenschaps-

geld hebben verkwanseld. Wij wijzen dat dus gewoon af. Wij denken dat het vorige college en dit college hun werk op de juiste manier hebben gedaan en doen. Ik begrijp dat het niet helemaal een novum is een motie in te dienen tegen een gedeputeerde die niet met een portefeuille belast is. Het schijnt in het verleden eens gebeurd te zijn bij een minister. In dit huis is het wel een novum. Ik handhaaf mijn standpunt: wij zullen de motie niet steunen. Dat de krant het al weet, vind ik wel grappig. Ik wist het namelijk nog niet.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het voorliggende besluit is flinterdun onderbouwd. De blijkbaar geleerde lessen zijn peperduur. Provinciale Staten zijn niet volledig geïnformeerd. Ik wijs op de stijgende bouwkosten en de nieuwe ambities. Mijn fractie heeft grote moeite met dit vage besluit. Wij ondersteunen het verzoek van de fractie van D66 tot een onderzoek naar de gang van zaken. Voor ons zit een groot pijnpunt in het onvolledig informeren door het huidige college. Wij hadden het wel gewaardeerd als gedeputeerde Ekkers ook zelf had gereageerd. Uiteindelijk was hij jarenlang de gedeputeerde die verantwoordelijk was voor deze portefeuille. Ik concludeer, ook uit de reacties van de huidige verantwoordelijk gedeputeerde, dat Provinciale Staten weinig serieus worden genomen.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben op enig moment ons vertrouwen uitgesproken in dit college toen het aantrad. De hele gang van zaken omtrent de ontwikkeling van het nieuwe provinciehuis, en laat ik het maar zo zeggen, vervult ons niet met grote vreugde. Beslist niet. Niettemin vinden wij de motie zoals deze thans voorligt niet adequaat en te verstrekkend. Er is mij daarstraks gevraagd of ik vertrouwen heb ik dit college. Ik heb daarop toen wat ontwijkend geantwoord, door hard te roepen: ik heb vooral vertrouwen in deze Staten. Heel bewust en simpelweg omdat ik de motie nog moesten bespreken met mijn fractie. Mijn fractie heeft gezegd: wij hebben gewoon vertrouwen in dit college. Dus de motie zullen wij niet steunen. Vervolgens het amendement. De gedeputeerde heeft aangereikt – en ik hoop dat ik het een toezegging mag noemen – dat hij in de loop van het najaar ons van informatie zal voorzien, waaruit de

kosten blijken, zoals ik die gesteld heb onder de twee punten in het amendement. Daarmee zullen wij ons behoorlijk kunnen verantwoorden over de keuzes die wij verderop in de tijd gaan maken. Mag ik dat zo interpreteren? Ik constateer dat de gedeputeerde ja zegt. Daarmee trek ik het amendement in, overigens na overleg met de heer De Vries.

De VOORZITTER: Daarmee is amendement A1 ingetrokken.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik moet constateren dat de beantwoording van de gedeputeerde voor ons niet diepgaand genoeg is geweest. Ik heb een aantal vragen opgeworpen en gezegd dat wij zitten te wachten op meer aanvullende informatie, met name over de afwegingen die zijn gemaakt, welke nieuwe ambities er zijn verwoord en wat dan het verschil is met hetgeen wij in eerste instantie hadden vastgesteld. Ik kan dat niet uit het stuk halen dat wij vandaag voor ons hebben, noch uit het stuk van 13 juni 2008. Daarvoor is het mij veel te summier.

Op mijn vraag om dat eens op een rijtje te zetten en te kijken wat zich allemaal heeft afgespeeld, heeft de gedeputeerde negatief geantwoord. Collega Van Kranenburg zei zo-even al dat hij heel veel vertrouwen heeft in deze Staten. Dat heb ik ook, hoewel ik soms wel eens denk dat wij als een stelletje makke schapen door de plomp gaan bij heel veel onderwerpen. Ik ga het echter toch proberen. Ik wil niet zeggen dat de kans bestaat dat het een nutteloze exercitie is, want anders had ik er vanochtend niet aan gewerkt. Het is in elk geval wel een teken vanuit de fractie van D66 dat wij deze zaak buitengewoon serieus nemen. Ik dien een motie in, waarin wij vragen conform de Provinciewet, een extern, onafhankelijk onderzoek in te stellen naar alle stappen en heroverwegingen rond het project NOVA vanaf de besluitvorming in 2005 tot heden. Dit onderzoek dient in januari 2009 gereed te zijn en dient aan Provinciale Staten aangeboden te worden.

Motie M2 (D66):Onderzoek project NOVA 2005-2008

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2008;

overwegende:

- dat Provinciale Staten op 12 december 2005 besloten hebben het project NOVA goed te keuren;
- dat Gedeputeerde Staten op 12 februari 2008 een time out hebben ingesteld ten aanzien van het project NOVA;
- dat Gedeputeerde Staten op 4 juli 2008 voorstellen het project NOVA per direct stop te zetten;

constaterende:

dat Gedeputeerde Staten Provinciale Staten onvoldoende inzicht hebben verschaft in de beweegredenen, afwegingen, inzichten en veranderende ambities en eisen, die tot het voorstel tot stopzetting van het project NOVA hebben geleid;

besluiten:

- op basis van artikel 167 en 179 van de Provinciewet een extern, onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren naar alle stappen en (her)overwegingen rond het project NOVA vanaf de besluitvorming op 12 december 2005 tot aan het voorstel tot stopzetting van 4 juli 2008;
- dat dit onderzoek in januari 2009 gereed dient te zijn en aan Provinciale Staten aangeboden dient te worden.

En gaan over tot de orde van de dag.

Dan motie M1. Daarover wil ik nog wel het een en ander zeggen. In eerste instantie hadden wij daarbij een beetje een dubbel gevoel. Wij zeiden niet direct: ja, dat moeten wij op deze manier doen. Echter, als ik kijk naar de wijze waarop hier vandaag vanuit het college is gereageerd, onder andere naar de fractie van GroenLinks, maar ook naar de Staten als geheel – het dualisme heeft wat betreft weer hoogtij gevierd – dan moet ik toch constateren dat het tijd wordt dat er een keer een flinke mep wordt uitgedeeld. Vandaar dat ik deze motie van harte steun.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Voor de laatste keer: het college

staat volledig achter het beleid dat is gevoerd.

Ik heb al omstandig uitgelegd wat er allemaal gebeurd is van 2003 tot heden. Er komt nog wat nadere informatie. Uiteraard, Provinciale Staten hebben recht op informatie. Op deze gronden geef ik de Staten in overweging de motie af te wijzen. Wij ontraden de motie ten zeerste.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik verzoek om een schorsing.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

Schorsing van 11.14 uur tot 11.17 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering en ga over tot de besluitvorming. Mag ik concluderen dat de Staten in meerderheid het voorstel wensen te aanvaarden? Wenst iemand een stemverklaring te geven?

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Wij kunnen niet met het voorstel instemmen, omdat wij onvoldoende informatie tot onze beschikking hebben. Dat wil niet zeggen dat wij tegen het voorstel zijn, maar wij hebben gewoon niet voldoende informatie.

De VOORZITTER: U kunt niet instemmen, maar u bent ook niet tegen het voorstel. Wat betekent dat?

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Wij zullen niet instemmen met het voorstel.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb het in mijn bijdrage verwoord en ik herhaal het heel kort. De nieuwe inzichten van Gedeputeerde Staten hebben de fractie van D66 vooralsnog niet overtuigd van het loslaten of stopzetten van de NOVA-plannen. Wij stemmen dus tegen dit voorstel.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ook wij stemmen tegen het voorstel, want wij hebben geen enkele onderbouwing en kunnen niet de conclusie trekken of dit de goede weg is, ja of nee.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel, met de

aantekening dat de fracties van de PvdD, D66 en de SP geacht worden tegengestemd te hebben.

De VOORZITTER: Dan breng ik motie M1 in stemming.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij stemmen tegen de motie. De pijn zit bij ons met name in het onvolledig informeren door het huidige college. Wij hebben wel veel begrip voor het inbrengen van de motie. Wij zijn van mening dat het huidige college heel arrogant omgaat met Provinciale Staten in dezen. Dat betreur ik zeer.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Een stemverklaring. Wij zullen niet voor deze motie stemmen. Ik wil wel zeggen dat wij dat alleen doen omdat wij ook hierbij niet over informatie beschikken. Wij kunnen niet beoordelen in hoeverre hier onjuiste keuzes zijn gemaakt in het verleden.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten motie M1. Voor de motie hebben gestemd de fracties van GroenLinks en D66.

De VOORZITTER: Dan zijn wij bij motie M2, het onafhankelijk onderzoek.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij krijgen informatie via een interruptie van de heer Van Kranenburg. Daarom zijn wij tegen deze motie.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Het argument van 'geen reflectie hebben' moeten wij, volgens mij, in die zin ook hard maken richting de Staten. Ik zou in die zin in z'n algemeenheid over de zaken willen praten. Wij zijn tegen; geen zondebokken of op de man spelen.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten motie M2. Voor de motie hebben gestemd de fracties van de SP, GroenLinks, D66 en de PvdD.

Bouwopgave Rijnenburg

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Er is in de provincie Utrecht een grote schaarste aan

betaalbare woningen. Dat uit zich in de prijs; meer dan gemiddeld € 300.000 voor een koopwoning; wachttijden voor een betaalbare huurwoning van ruim vijf jaar. Het is in de laatste vijftien jaren niet gelukt, helaas, de geplande aantallen woningen te bouwen. 45% van die geplande woningen is nog niet gebouwd. Dat heeft te maken met moeilijke binnenstedelijke locaties, maar ook met planners, optimisme van gemeenten en bouwers en gebrek aan bouwlocaties. In Utrecht kiezen wij voor beheerste groei. Wij bouwen niet voor de behoefte. Dat beginsel wordt uitgedrukt in de acceptatie van een woningtekort van 3%. Voor de provincie betekent die acceptatie een tekort van circa 16.000 woningen, maar wat ons betreft ook niet meer. Als wij tot 2015 73.000 woningen bouwen, conform het streekplan, dan komt dat tekort uit op 6%. Daarom hebben Gedeputeerde Staten besloten aan ons voor te stellen daaraan 7000 woningen extra toe te voegen; in totaal dus 80.000 in deze periode tot 2015. Dan komt het woningtekort uit op 4,6%. Ook het bouwen van 80.000 woningen tot 2015 is een zeer zware opgave. Het zal blijken of dat lukt. Binnen de provincie zijn er gebieden met meer en minder schaarste. In de stadsregio Utrecht, het BRU-gebied, heerst de grootste schaarste. Naar verwachting is in de stadsregio in 2010 het tekort opgelopen naar 12%. Dat komt overeen met een tekort van 30.000 woningen in dat gebied.

De provincie gaat over de inrichting van de ruimte; bedrijventerreinen, natuur, groen, water, ruimte voor infra en locaties voor woningbouw. Het is een verantwoordelijkheid van de provincie om ook in de periode tot 2015, maar ook daarna, voldoende bouwlocaties beschikbaar te hebben, vooral daar waar de schaarste het grootst is, in de stadsregio Utrecht. Doen wij dat niet, dan duwen wij de lage inkomens en de middeninkomens uit de stadsregio weg. Een bijeffect daarvan is de vergroting van verkeersstromen met alle nadelige milieueffecten van dien.

Natuurlijk kiezen wij voor binnenstedelijke bouwlocaties en voor het bouwen binnen rode contouren. Rijnenburg is de laatst beschikbare grote bouwlocaties in de provincie binnen de rode contour en in de stadsregio. Daarover is besloten door gemeente en provincie in gezamenlijk overleg. Ook het Rijk heeft zich daarbij aangesloten.

De locatie is dus politiek onomstreden. Het gaat om een oppervlakte van 1000 hectare. Door de gemeente Utrecht is voorzien dat daarvan 100 hectare wordt besteed aan bedrijven en 130 hectare aan groenvoorzieningen. In principe is dus 770 hectare beschikbaar voor woningbouw, hoewel niet op alle plekken kan worden gebouwd. Er moet rekening gehouden worden met de waterhuishouding. De gemeente Utrecht heeft een planning voor Rijnenburg van maximaal 7000 woningen. Bij een dichtheid van 30 woningen per hectare, zoals in Leidse Rijn, is een groter aantal woningen mogelijk. Men spreekt van 15.000 tot 20.000 woningen. Het uiteindelijke aantal is echter afhankelijk van nader onderzoek; lagenbenadering en waterhuishouding. Daarom noemen wij in de motie, die ik straks ga indienen, geen aantallen.

Een afzonderlijk probleem is de ontsluiting van Rijnenburg. Daarover moet duidelijkheid zijn voor de woningbouw begint. Omdat de kosten waarschijnlijk meer dan € 200.000.000 gaan bedragen, vinden wij dat het Rijk daaraan moet bijdragen. Het is immers ook een rijksbelang om daar te bouwen en niet in het Groene Hart, bijvoorbeeld tussen Harmelen en Woerden of bij Schalkwijk of op een andere landschappelijk kostbare plaats. In een PS-vergadering besloten wij op 23 juni 2008 over de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Dat geeft de provincie instrumenten. Die instrumenten moet je bereid zijn in te zetten, maar niet op voorhand. Het vertrekpunt is samenwerking tussen provincie en gemeente. Daarom worden de Wro-bevoegdheden niet genoemd in het dictum van de motie die ik straks ga indienen.

En ja, er is een politiek meningsverschil tussen stad en provincie over het in Rijnenburg te bouwen aantal woningen. Dat komt voort uit de verschillende rollen van stad en provincie. Wij, als Staten, hebben er belang bij dat de grote locatie Rijnenburg maximaal wordt benut. Als er in Rijnenburg te weinig wordt gebouwd, moet de provincie andere groene ruimte aanwijzen voor woningbouw. Dat is ongewenst. Daarom moeten wij de beschikbare ruimte in Rijnenburg goed gebruiken. Daarom leggen wij aan het college de motie Rijnenburg voor:

Motie M3 (PvdA, VVD, ChristenUnie, Groen-Links): Rijnenburg

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 juli 2008;

kennis genomen hebbende van:

- de nota Bouwen en Wonen, inclusief de daaraan ten grondslag liggende onderzoeken en het debat daarover in de commissie RGW/WMC op 2 juni jl.;*
- de nota Tussenbalans van de NV Utrecht van mei 2008;*
- het feit dat Rijnenburg bij de behandeling van de Wro in de Tweede Kamer succesvol binnen de rode contouren gebracht is door provincie en gemeente;*
- de recente voornemens van de gemeente om 5.000 tot maximaal 7.000 woningen te willen bouwen om de grote druk op de woningmarkt in de stadsregio Utrecht te helpen verminderen;*

constaterende:

- dat de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) met ingang van 1 juli 2008 van kracht is;*
- dat de beleidslijn Wro provincie Utrecht op 23 juni 2008 is vastgesteld;*

overwegende:

- dat de woningbehoefte in de provincie Utrecht onverminderd hoog is, vooral in de stadsregio Utrecht;*
- dat de doelstelling om het woningtekort in 2015 terug te brengen naar maximaal 3% breed wordt gedragen, maar niet zal worden gehaald;*
- dat het beleid van de Staten erop gericht is de binnenstedelijke woningbouw en het bouwen binnen rode contouren voor te staan, zodat daarmee maximaal groene ruimte wordt gespaard;*
- dat op dit moment Rijnenburg als enige grote locatie resteert voor omvangrijke woningbouw in de stadsregio Utrecht;*
- dat Rijnenburg vanaf de aanleg een goede ontsluiting moet hebben voor auto, fiets en openbaar vervoer;*

- dat bij de ontwikkeling van Rijnenburg aandacht geschonken dient te worden aan de waterproblematiek;

spreken als hun mening uit:

- dat een hogere bouwopgave voor Rijnenburg bijdraagt aan de beperking van het woningbouwtekort in de provincie;
- dat de provinciale belangen die gemeoid zijn met het project Rijnenburg dit tot een project van provinciaal belang maakt, en mogelijke inzet van het instrumentarium uit de Wro rechtvaardigt;
- dat de hogere bouwopgave gerealiseerd dient te worden in het kader van de door de provincie vastgestelde lagenbenadering;
- dat de afgesproken groenopgaven in Rijnenburg zo snel mogelijk dienen te worden gerealiseerd;
- dat meer woningen in Rijnenburg om extra investeringen vragen in de mobiliteit om de afwikkeling van auto- en fietsverkeer en openbaar vervoer te waarborgen;
- dat het bestuur van de gemeente en de provincie zich gemeenschappelijk moeten inspannen voor een substantiële rijksbijdrage in deze kosten, zodat de infrastructuur is verzekerd alvorens mogelijk verdere inzet van het instrumentarium van de Wro zal plaatsvinden;

dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

1. duidelijkheid te verkrijgen over de mogelijkheid van een hogere bouwopgave in Rijnenburg, rekening houdend met de verkeersontsluiting, de waterproblematiek en de groenontwikkeling;
2. te onderzoeken in hoeverre de rijksoverheid haar medewerking in juridische, beleidsmatige en financiële zin wil verlenen aan een hogere bouwopgave in Rijnenburg;
3. in overleg te treden met de gemeente Utrecht teneinde te bewerkstelligen dat de activiteiten zoals genoemd onder 1 en 2, in overleg met de gemeente plaatsvinden;
4. Provinciale Staten hierover uiterlijk in oktober 2008 te informeren, gecombineerd met de daarbij horende financiële consequenties, objectief getoetst en gevalideerd door overheids- en marktpartijen, en dekkingsmogelijkheden. En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Ik kan mij voorstellen, mijnheer Bos, dat u als indiener van een motie over zo'n belangrijk beleidsveld de opvatting van het college wenst te horen.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dat wil ik graag.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

Schorsing van 11.30 uur tot 11.45 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Namens het college: de motie zoals die is toegelicht door de heer Bos van de fractie van de PvdA en ondersteund is door een aantal fracties, spreekt een aantal opmerkingen uit in het kader van de stevige discussie die wij in dit huis terecht voeren over de woningproblematiek in de provincie Utrecht. Dat doen wij in het kader van het streekplan, in de discussie rondom de commissie Bouwstagnatie en dat doen wij ook in het kader van de NV Utrecht. In die zin begrijpt het college datgene wat in deze motie uitgesproken wordt bij de vier punten. Die vier punten zeggen: er is een tekort; wij hebben een plek waar woningen gebouwd kunnen worden; wees nu zo verstandig te kijken of op die plek optimaal woningen gebouwd kunnen worden en onderzoek en overleg met de stad of dat mogelijk is, breng de belemmeringen in kaart die zich daarbij zouden kunnen voordoen als het gaat om infrastructuur en als het gaat om wateropgave. Die punten zijn voor het college helder en doen recht aan datgene wat wij op dit punt doen met de stad, ook in het kader van de NV Utrecht. De stad heeft in onze richting uitgesproken dat een dergelijke overleg, zoals dat plaatsvindt, zinnig en zinvol kan zijn.

Moeite heeft het college met de formuleringen in de motie, met name onder "spreken als hun mening uit". Daarbij wordt gesproken over de inzet van het instrumentarium van de Wro. In onze contacten met de stad, waarin wij over dit vraagstuk volwassen en inhoudelijk spreken, vinden wij

het als college niet chique op voorhand, voordat je die gesprekken ingaat, uit te spreken dat je bereid bent je instrumentarium van de nieuwe Wro in te zetten. Je hoeft niet te spreken over het instrumentarium dat je in huis hebt als je met elkaar een inhoudelijk gesprek aangaat. Het college geeft dan ook in overweging die passages die daarnaar verwijzen, nog eens kritisch te bezien, ook in het licht van de uitstraling die het college en, naar ik aanneem, ook de Staten willen hebben in hun relatie met de gemeenten, waarmee zij in het kader van onder andere de Samenwerkingsagenda zaken doen.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb behoefte met de indieners van de motie even een paar minuten te praten.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

Schorsing van 11.48 uur tot 11.56 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik dank het college voor de beantwoording. Ik denk dat als het gaat om het vertalen van de geest van deze motie, dat wij op één lijn zitten met het college. Wat wij willen en wat wij tot uitdrukking willen brengen in deze motie is dat wij samen met de stad zouden moeten bekijken – en gaan kijken, wat ons betreft – in opdracht aan ons college, wat er meer mogelijk is in Rijnenburg. Daarom hebben wij uitdrukkelijk in het dictum van de motie op geen enkele manier iets neergelegd van een dreiging met welk instrument en met welke stappen dan ook. Ik heb begrepen dat het college zegt het dictum te willen uitvoeren; uitstekend. Tegelijkertijd hebben deze Staten instrumenten en bevoegdheden op tal van vlakken, het meest recent nog vastgesteld in de beleidslijn Wro. De indieners hebben met elkaar gesproken over het verzoek van het college, bij monde van de heer Krol, om daarnaar nog eens goed te kijken. Wij denken dat het zo is, dat je zowel als Staten gemeenschappelijk, als Staten naar het college van Gedeputeerde Staten en naar al degenen die deze motie straks tot zich nemen, duidelijk moet zijn: duidelijk in het aangeven van mogelijke instrumenten. Nee, die instrumenten worden mor-

gen niet ingezet. Die instrumenten benoemen wij hier en wij gaan primair voor het overleg. Er zijn echter wel instrumenten. In dat opzicht handhaven de indieners de tekst van de motie.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ook wij kregen dit boekje thuis: het startdocument van Rijnenburg. Als je daarin blaadt, dan frons je op z'n minst je wenkbrauwen als je de indeling van de voorgestane plannen van de gemeente Utrecht ziet. Ook wij dachten namelijk: Rijnenburg is op dit moment de enige politiek onomstreden – op de mening van de fractie van D66 na – woningbouwlocatie van een flinke omvang. Het zou echt zonde zijn als daar onomkeerbare ontwikkelingen plaatsvinden die meer woningen in de weg staan. Wij staan achter alle zaken die zo-even gemeld zijn door de heer Bos. Een goede afwikkeling van verkeer, zowel voor de auto, de fiets als het openbaar vervoer, is een voorwaarde. Natuurlijk, wij moeten hartstikke verstandig omgaan met de waterproblematiek vanwege die diepe ligging. Er zijn daarnaast nog veel meer wateropgaven en wij hebben als provincie met de stad een aantal afspraken staan met betrekking tot de natuur. Ook die zaken zullen gerealiseerd moeten worden.

Ook de duidelijkheid van het ministerie van Verkeer en Waterstaat is heel belangrijk. Wij hebben daarvoor de medewerking nodig, zowel financieel als in de praktische uitvoering.

Er zal overleg moeten zijn tussen beide colleges om met elkaar de uitdaging aan te gaan om de polder Rijnenburg zo optimaal mogelijk te benutten. Inderdaad, het is dat het college eerder dan onze fractie het woord kreeg, maar ook wij waren het in dit geval eens met het college. Bij de wijze waarop je zo'n gesprek ingaat, is het van belang dat je niet bij voorbaat al dreigt van: 'en zó zit het'. De gemeentebestuurders van Utrecht zijn niet gek; zij weten ook wel dat het zo zit. Om echter op voorhand de dreiging van inzet van een Wro-instrumentarium in te zetten, is iets waar wij niet achter staan. Om die reden hebben wij deze motie dan ook niet ondertekend.

Tussen 2000 en 2005 werd er gesproken over het RSP (Regionaal Structuurplan) en het streekplan en de onderlinge verhoudingen waren uiterst slecht. Ik zie ons nog zitten in Hotel Mitland met de heer

Van Lingen van Nieuwegein en de heer Streng en later de heer Ekkers. Is het dan zo verstandig, op het moment dat het stukken beter gaat, met dreigementen van de inzet van het Wro-instrumentarium ons college van Gedeputeerde Staten op pad te sturen naar het college van Utrecht?

Niet voor niets is het CDA een groot voorstander van de Samenwerkingsagenda. Op die wijze kun je iets met elkaar bereiken en bouw je samen een relatie op als overheden. Door te dreigen bereik je doorgaans alleen maar 'hakken in het zand'. Door middel van goed overleg kun je waarschijnlijk ook heel goed beweging brengen in het standpunt van het Utrechts college. Dat is een stuk eleganter dan elkaar de tent uitvechten.

Ik heb nog een vraag met betrekking tot de juridische houdbaarheid van de motie. In dezelfde vergadering, al is er zo'n acht of negen dagen geschorst, hebben wij de nieuwe Wro besproken in de Staten. Daarbij hebben wij allemaal uitgesproken dat wij blij zijn dat het streekplan beleidsneutraal omgezet wordt in de structuurvisie. Nieuwe beleidswijzigingen zullen verwerkt worden en zullen van kracht worden in de loop van 2009. Nu al daarop vooruitlopen door de inzet van provinciaal instrumentarium aan te kondigen bij een onderwerp waarnaar nog onderzoek moet worden gedaan, is een rare figuur. Wij hebben immers nog niet eens gewijzigd beleid ten aanzien van Rijnenburg. Kan iemand mij vertellen hoe dat op het juridische vlak precies zit? Kun je nu al zeggen: en zó zit het? Of moeten wij inderdaad de loop van 2009 afwachten?

Daarnaast missen wij, maar die zal ongetwijfeld nog komen, de discussie over het aspect van kwaliteit. Wij moeten meer doen dan alleen praten over aantallen. Woningbouw is nodig, met name woningbouw die betaalbaar is voor jongeren en starters, voor ouderen en voor mensen met een minder goed gevulde portemonnee. Daarnaast is het nodig dat er woningen komen die tegemoet komen aan de veranderende woonwensen. Als wij dan toch in overleg gaan met de gemeenten in de provincie Utrecht, kan dat dan alstublieft meegenomen worden?

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil in het kader van Rijnenburg be-

ginnen met een aantal opmerkingen. Wat wij kunnen constateren, is dat de woningbouwproductie vertraging oploopt. Dat doet het al een tijdje. Wij streven naar een 3%-tekort aan het einde van deze streekplanperiode, maar de reële verwachting is dat dit zeker niet gaat lukken. Het is niet alleen te wijten aan de beperkte plancapaciteit dat woningen op dit moment vertraagd opgeleverd worden, maar er speelt nog een aantal andere zaken, zoals die deels ook al zijn genoemd bij NOVA. Bijvoorbeeld: de gestegen bouwkosten, het feit dat er onvoldoende personeel is, wat samenhangt met die gestegen bouwkosten, en wat je recent ook ziet, is dat de kopersmarkt aan het aarzelen is, omdat er economisch weer wat begint te schuiven zo links en rechts. Dat waren mijn algemene noties.

Dan de visies van de fractie van de VVD over wonen in algemene zin. Als ik ga kijken naar de kwantiteit, zoals de heer Van der Werff dat bij de behandeling van de notitie Bouwen en Wonen al nadrukkelijk heeft gezegd, dan noteert de fractie van de VVD een aantal stappen over hoe je met de kwantiteit en met de kwantitatieve vraag zou moeten omgaan. Wat wij zeggen is dat je in eerste instantie binnen de rode contouren moet bouwen. Daarnaast moet je je binnenstedelijke opgaven vullen; het is immers niet voor niks dat wij € 60.000.000 beschikbaar hebben gesteld om daaraan extra 'schwung' te geven. In de derde plaats willen wij de uitleggebieden optimaal gebruiken. Als dat allemaal niet werkt, is er wat de fractie van de VVD betreft een aantal scenario's mogelijk. Dat betekent dat je met behulp van beeldkwaliteitsplannen aan die rode contouren gaat schuiven of dat je kleinschalige woningbouwlocaties toestaat, mits dat van onderop komt, zoals in Vianen. Dat wat betreft de kwantiteit.

Dan de kwaliteit. De VVD is altijd voorstander van het feit dat er een verstandige mix moet zijn tussen betaalbare woningen en wat duurdere woningen. Wij vinden een mix van 30% betaalbaar woningen te prijzen. Daarnaast is ons standpunt inzake de kwaliteit, dat er binnen de regio een gezonde spreiding moet zijn van die betaalbare woningen. Dus niet alles in de stad Utrecht betaalbaar en daarbuiten wat minder.

Een derde punt dat ik in algemene zin wil noemen, is dat de ontsluiting essentieel voor ons is. In het coalitieakkoord staat ook niet voor niks, en daarvoor hebben wij ons zeer hard gemaakt, dat ontsluiting van auto, fiets en openbaar vervoer geregeld moet zijn voordat de aanleg van een uitleglocatie begint. Dat is essentieel, omdat je anders problemen krijgt.

Tot slot een vierde punt. Mevrouw Doornenbal zei het al tijdens haar verhaal over Rijnenburg. Wij hebben in dezelfde vergadering, al was die enige dagen geleden, gesproken over de Wro. Als VVD zeggen wij: decentraal wat kan, centraal wat moet. Wat betekent dit nu voor Rijnenburg? Voor Rijnenburg betekent het dat je kwantitatief moet inzetten en dat aantal woningen daar moet neerzetten dat daar gerealiseerd kan worden. Als dat meer is dan de 5000 of 7000 woningen die op dit moment geprogrammeerd staan, dan moet dat, wat ons betreft, zo zijn. Alles wat je daar namelijk kunt bouwen, hoeft je vervolgens niet te bouwen in het groen. En daar staan wij als VVD voor.

Een ander punt is de kwaliteit. Zoals gezegd streven wij naar regionale spreiding van betaalbare woningen. Wat dat betreft, kunnen wij ons eigenlijk wel vinden in de plannen van de gemeente Utrecht, waarin zij zegt dat zij wil streven naar 20% betaalbare woningen. Daarmee leg je in onze optiek inderdaad een reëel beeld neer voor de stad in algemene zin qua betaalbare woningen overall. Dus die spreiding waarborg je daarmee.

Dan de infrastructuur. Dit punt is voor de fractie van de VVD van cruciaal belang voor het welslagen van Rijnenburg en het opplussen, als je daarover op die manier wilt spreken, van het verhaal. Essentieel is, als je daar woningen gaat realiseren, dat de ontsluiting op orde is. Dat geldt voor de ontsluiting van de fiets, van het openbaar vervoer en van de auto. Dat betekent niet alleen de ontsluiting van Rijnenburg zelf, maar dat betekent ook wat de ontsluiting voor gevolgen heeft voor het wegennet dat er omheen ligt, zoals de A12 en de A2.

Dan het provinciale belang en de Wro, zoals wij die pas behandeld hebben. De uitleglocatie Rijnenburg is de enige omvangrijke woningbouwlocatie die wij binnen het stadsgewest Utrecht nog heb-

ben. Daarmee is volgens mij het provinciaal belang afdoende aangetoond.

Het mag duidelijk zijn dat wij de motie ondersteunen. Wij hebben de motie mede-ondertekend. Wij onderschrijven volmondig het verhaal dat de heer Bos heeft gehouden als reactie op de woorden van Gedeputeerde Staten. Laat duidelijk zijn, en dat wil ik hier klip en klaar stellen, dat het niet zo is dat wij als provincie meteen moeten dreigen met zienswijzen. Dat is wat ons betreft nog niet aan de orde. Waar het ons om gaat, is dat wij in eerste instantie ernaar streven dat wij als provincie en gemeente gezamenlijk optrekken om te bekijken wat er mogelijk is. Waar het ons in tweede instantie omgaat, is dat wij nu moeten voorkomen dat er onomkeerbare besluiten worden genomen. Nogmaals: dat is de reden dat de fractie van de VVD zal instemmen, zoals de heer Bos die heeft uitgelegd.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Aan de orde is de motie over Rijnenburg. Mevrouw Doornenbal sprak zo-even over het startdocument. Ja, daarbij gingen mijn wenkbrauwen ook flink omhoog, met name omdat ons wordt voorgesteld dat Rijnenburg een Volvo-locatie is. Nu, ga die auto's maar eens zoeken in dat document. Ik heb ze niet gevonden. Ik zie alleen fietspadjes in dat document. Dus een beetje 'verneukeratief' zou ik dat document wel willen noemen.

De VOORZITTER: Kunt u dat nog een keer herhalen? Of zou u het niet willen herhalen?

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dan herhaal ik het maar niet, als u het niet wilt.

De motie. De fractie van de SP zal de motie steunen, maar zij heeft de motie niet ondertekend. Dat heeft één belangrijke reden. Wij spreken de mening die in de motie staat, uit. Wij willen, wat in de motie staat aan het college opdragen. Wij zitten echter met de woningbehoefte die daarin wordt genoemd. Die woningbehoefte creëren wij namelijk veel te veel als provincie zelf. Economie opwekken, buitenlandse bedrijven aantrekken: dat is mensen hiernaar toetrekken. Dat creëert steeds opnieuw dat woningtekort. Daaraan zullen wij ook

een keer echt iets moeten doen. Dan heeft zo'n oplossing enige zin. Ik was gisteren in Werkhoven, waarbij wij mensen spraken over een wijk in Cothen, waar ook van die hoogwaardige woningen werden neergezet. En ja hoor: daar wonen helemaal geen mensen uit Werkhoven of Cothen.. Daar wonen mensen uit Dordrecht, uit Brabant, uit Limburg. Oftewel: daar moeten wij naar kijken. Wij moeten bouwen voor de mensen die wij willen. In Rijnenburg is dat heel goed mogelijk. 20% zegt Utrecht, want dan past het beter bij onze stad, maar IJsselstein denkt daar heel anders over. IJsselstein heeft ook woningen nodig; daarvoor kan Rijnenburg zeker gebruikt worden, maar dan moeten er meer sociale woningen komen. Meer woningen op Rijnenburg? Ik hoop dat het ook oplevert: meer sociale, betaalbare woningen, zoals ook de fractie van het CDA dat vindt. Dat is op dit moment de mening van de fractie van de SP.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik had als eerste gedachte dat ik niet veel meer toe te voegen zou hebben, omdat wij het eens zijn met alle overwegingen en met wat gesteld is in de motie. Volgens mij is de motie heel duidelijk. Het verbaast mij dan dat de fractie van het CDA zegt dat er enigszins wordt gesproken van dreigementen. Nu woon ik al wat langer dan vandaag in een stad en ik heb wel eens dreigementen meegeemaakt, maar die zien er dan heel anders uit dan wat ik hier op papier lees. In diezelfde stad heb ik geleerd dat als je wat hier op papier staat, ook werkelijk zegt, je dan open kaart speelt. Ik geloof dat het college daarmee heel goed kan werken. Waar ik wel blij mee ben, is de oproep van de fractie van het CDA dat het met nadruk moet gaan om betaalbare woningen en daarom die oproep om de hoeveelheid woningen – er wordt geen expliciet getal genoemd – in Rijnenburg omhoog te krijgen. Juist dan kun je waarborgen, zoals ook al door de fractie van de SP is geopperd, dat je voldoende betaalbare woningen krijgt. En dan geen 20%, maar 40% of 50%.

Een ander ding wat mij verbaasde, is wat in het stuk zelf staat. Het was wat dubieuze informatie die wij hebben gekregen, want dan zou het zo zijn dat je met 70000 woningen toe kunt zonder een investering van € 80.000.000 in HOV (hoogwaardig openbaar vervoer), maar met 1000 woningen

extra zou je ineens € 80.000.000 nodig hebben. Volgens ons is het altijd noodzakelijk, zeker in de stedelijke regio van de toekomst, dat je zo'n HOV-investering hebt en dat je daarmee van het begin af aan rekening houdt. Daarom staat die lagenbenadering genoemd: je gaat uit van wat je aankunt qua wateropgave en wat je wilt met je groen, maar het gaat ook om de vraag hoe je de ontsluiting kunt krijgen. Het betreft nadrukkelijk niet alleen de auto, zeker niet in stedelijke gebieden.

Nog één verwijzing naar de fractie van de SP: 'alsof wij ons eigen woningtekort creëren'. Het is zo dat mensen ergens willen wonen in dit land. Wij hebben eigenlijk geluk dat zij in deze provincie willen wonen. Dat willen wij niet belemmeren.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Natuurlijk hebben wij het geluk dat mensen hier willen wonen. Ik denk dat wij dat geluk een beetje moeten afdwingen. Denk aan het geluk in het prachtige Limburg. Daar willen de mensen niet wonen. Bij het aantrekken van industrie zullen wij daarmee rekening moeten houden, anders moeten wij hier alles helemaal volbouwen. Wat ook telt: dan wordt het geen mooie provincie meer.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Die opmerking kan ik slechts delen. Ik weet niet precies waar de vraag ligt, maar de analyse klopt. Dat doet echter niks af aan mijn verhaal.

Mevrouw DIK (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Op 2 juni was er in deze Statenzaal een vergadering van de commissies RGW en WMC en hebben wij gesproken over de forse tekorten op de Utrechtse woningmarkt. De heer Bos heeft in zijn eerste termijn al gezegd welke cijfers wij toen gepresenteerd kregen. Die zal ik niet herhalen, maar het zijn in elk geval cijfers waarvan wij niet vrolijk zijn geworden.

Uit de discussie die toen werd gevoerd bleek dat veel fracties er voorstander van zijn onze ambitie van 3% woningtekort, die wij hebben afgesproken, in elk geval na te streven. Deze ambitie moet duidelijk in beeld blijven. Door veel fracties is toen naar voren gebracht dat zij een onderzoek willen naar het ophogen van de woningaantallen op de locatie Rijnenburg; eigenlijk de enige locatie waar wij in onze provincie nog aanzienlijke aantallen woningen kunnen realiseren. In elk geval is dat

door onze fractie naar voren gebracht. Wij willen graag onderzocht zien wat de consequenties zijn van hogere woningaantallen voor de infrastructuurkosten, voor de aanwezige natuurwaarden en zeker ook van het niet onbelangrijke waterbeheer. De stad Utrecht heeft echter een startdocument voor Rijnenburg opgesteld dat, hoewel er geen exacte aantallen worden genoemd, ruimte laat voor maximaal 7000 woningen. Het lijkt er dus op dat men een hoger woningaantal niet ziet zitten en ook geen behoefte heeft aan onderzoek daarnaar. Daarmee concludeer ik dat vanuit de stad en vanuit de provincie in feite twee verschillende trajecten bewandeld worden, hetgeen wij op zichzelf erg betreuren. Wij hebben de afgelopen week zeer intensief contact gehad met onze fractie in de stad om te horen hoe de ideeën daar zijn en hoe men daarover spreekt. Terecht geeft de stad aan dat zij met een woningaantal van 7000 binnen de vastgestelde kaders blijft, bijvoorbeeld van ons eigen streekplan. Ook wordt er verwezen naar bestuurlijke afspraken die zijn gemaakt, zoals vastgelegd in de tussenbalans van de NV Utrecht. Het is allemaal waar en terecht dat men dat naar voren brengt, maar wij zien ons geconfronteerd met nieuwe teleurstellende cijfers over de krapte op de woningmarkt. Een enorm woningtekort, stijgende huizenprijzen en een beperkte doorstroming op de woningmarkt: wij vinden dat daarvoor nu aandacht moet zijn en dat de kansen die er liggen – concreet: Rijnenburg – benut moeten worden als dat mogelijk blijkt te zijn. Volgens ons is Rijnenburg daarmee van provinciaal belang en dient als zodanig aangewezen te worden. Dat betekent concreet dat de provincie eventueel gaat sturen op de woningaantallen binnen de rode contouren. Nu hebben wij tijdens de vorige Statenvergadering de beleidslijn van de Wro vastgesteld. Daarbij hebben wij afgesproken dat wij dat niet zullen doen. Eigenlijk, ik geef het ronduit toe, is het niet chique wat wij hier vandaag doen. Ik herhaal wat dat betreft de woorden van de heer Krol. Voor ons weegt echter zwaarder dat wij alles in het werk willen stellen om de woningtekorten terug te dringen en dat de kans die in Rijnenburg wordt geboden onderzocht moet worden. Daarbij willen wij voorkomen dat op voorhand onomkeerbare besluiten door de stad worden genomen. Bovendien: de rode contouren zijn op de locatie Rijnenburg niet gesloten; er is sprake van open contouren. Wat dat

betreft is ook daarom bemoeienis vanuit onze provincie gerechtvaardigd, om samen met de stad te kijken wat de mogelijkheden voor dit gebied zijn.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Dik verwijst naar de beleidslijn van de nieuwe Wro. Ik heb de notulen daarover, al zijn die nog niet vastgesteld, opgevraagd. De collega van mevrouw Dik, de heer Streefland, heeft toen heel duidelijk gezegd: “Met de voorliggende beleidslijn wordt het streekplan Wro-proof gemaakt. Geen nieuw beleid. Wel helder omschreven welke onderdelen van het streekplan tot het provinciale belang behoren en waarop wij dus ook in laatste instantie het Wro-instrumentarium zullen toepassen. Dat klinkt niet plezierig, maar het is soms nodig als je er samen met gemeenten niet uitkomt.” Daarover heb ik een vraag. Er is nog geen enkel overleg geweest over dit onderwerp. Wij dringen er nu bij Gedeputeerde Staten aan om het gesprek aan te gaan. De collega van mevrouw Dik, de heer Streefland, heeft gezegd dat je dat niet op voorhand al met dreigementen moet doen. Toch onderschrijft mevrouw Dik de motie.

Mevrouw DIK (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ja, wij onderschrijven de motie van harte. De motie sluit volgens mij helemaal aan bij hetgeen mevrouw Doornenbal zo-even naar voren heeft gebracht met een citaat uit de bespreking en over de beleidslijn nieuwe Wro. Ik vind eigenlijk dat er onjuist een knip wordt gemaakt tussen overleg met de stad enerzijds en een inzet van instrumentarium anderzijds. Overleg met de stad is een onderdeel van het Wro-instrumentarium. Ik vind dat de motie erg zorgvuldig is geformuleerd en dat het niet als een dreigement mag worden uitgelegd. Er komt heel duidelijk in naar voren dat wij eerst gaan praten en als wij er echt niet uitkomen en de stad wil stappen gaan zetten die wij liever niet zien, dan is er altijd nog de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen. Pas in allerlaatste instantie kom je uit bij het Wro-instrumentarium. Ik vind dus dat daarin onterecht een knip wordt aangebracht. Wij hopen van harte dat wij via overleg met de stad tot goede resultaten kunnen komen.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Als mevrouw Dik iets van provinciaal belang acht, dan weet je sowieso dat op termijn

daaraan een instrumentarium vastzit en daarvoor ingezet kan worden. Om bij voorbaat dat op deze manier al in te zetten, vind ik onverstandig. Ik ga er dus van uit, verwijzend naar de woorden van de heer Streefland in de vorige vergadering, dat als ik kom met een alternatieve motie, mevrouw Dik die zal ondersteunen.

Mevrouw DIK (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik zal de motie straks bekijken. Op dit moment, zoals ik heb gezegd, sta ik nog helemaal achter de motie die ik mede-ondertekend heb. Zoals ik zo-even al heb gezegd, hopen wij van harte dat wij er samen met de stad uit zullen komen. Ik heb al iets gezegd over het vooroverleg dat moet plaatsvinden. Het Wro-instrumentarium gaat ook over vooroverleg, waarbij pas in uiterste instantie het zwaardere instrumentarium ingezet zal worden.

Er zijn natuurlijk ook andere oplossingen voor het woningtekort, zoals het faseren van de NV Utrecht-locaties. Dat is natuurlijk prima, maar als er niets aan de woningaantallen wordt gedaan, dan houd je uiteindelijk onder de streep nog een fors tekort over.

Een ander argument wordt ook wel eens genoemd. Door extra te bouwen in Rijnenburg, zou je de druk op binnenstedelijk bouwen laten afnemen. Dat vinden wij niet aannemelijk, gezien de grote aandacht die daarvoor is binnen alle bestuurslagen.

Wij willen de locatie Rijnenburg optimaal benutten, zodat niet elders de groene ruimte wordt aangetast. Wij hebben dan ook van harte onze handtekening onder de motie van de fractie van de PvdA gezet.

Nog een paar korte opmerkingen. Mijn verhaal ging tot nu toe alleen over woningaantallen; kwantiteit in plaats van kwaliteit. Echter, ook voor kwaliteit willen wij oog hebben. Uit onderzoek blijkt namelijk dat er vraag is naar twee typen woonmilieus: intensief stedelijk en extensief landelijk. De stad Utrecht heeft ideeën hiervoor bij Rijnenburg en wat ons betreft worden die meegenomen in de discussie die wij met de stad gaan voeren. Bovendien: de kwaliteit van bijvoorbeeld de natuurwaarde en de gevolgen van de infrastructuur in het Groene Hart moeten zeker worden meegewogen

in het uiteindelijke besluit. Een laatste opmerking: de tussenbalans van de NV Utrecht heb ik al een paar keer genoemd. Deze staat gelukkig dit najaar op de agenda. Wij hebben een mooi boekwerkje ontvangen met een paar cijfers en vooral heel veel plaatjes. Wij zouden voorafgaand aan de discussie graag meer inzicht ontvangen in de onderliggende gegevens op basis waarvan bepaalde keuzes zijn gemaakt.

De heer DE VRIES (D66):Mijnheer de Voorzitter! Er waart een rode terreur door de provincie Utrecht. Een terreur van bakstenen en socialisten, die in hun hijgerigheid om zoveel mogelijk te bouwen, nu een aanslag voorbereiden op het Groene Hart. Met deze woorden had wellicht de PVV wanneer zij in Provinciale Staten van Utrecht vertegenwoordigd was, de toon proberen te zetten in dit debat. Maar niet D66: D66 kiest een benadering op basis van argumenten, een benadering die het altijd heeft gekozen wanneer het om polder Rijnenburg gaat.

De fractie van D66 is niet bereid mee te werken aan het verder volbouwen van polder Rijnenburg bij Utrecht. Deze in het streekplan vastgelegde uitleglocatie kon nimmer op de steun van D66 rekenen, maar met het voorstel tot meer onderzoek van de PvdA en anderen, om het aantal te bouwen woningen wellicht te verhogen, komt ook het omringende gebied onder druk te staan.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dat ene rood zweert de heer De Vries af, maar mogen de socialisten nog wel door de provincie heen gaan?

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Natuurlijk, zij zijn vrij om te gaan en te staan waar zij willen. Straks gaan wij op de fiets, als het goed is. Dus wat betreft zal ik graag aan de zijde van de mee Duquesnoy mee pendelen.

D66 heeft zich altijd verzet tegen de locatie Rijnenburg voor woningbouw vanwege de ongunstige ligging in de oksel van de drukke snelwegen A2 en A12. Met de verscherpte Europese wetgeving inzake luchtkwaliteit is de locatie feitelijk gedoemd een astmahel te worden. Ook qua waterhuishouding kan de polder, die tot de diepst-liggende rondom Utrecht behoort, volgens D66 geen ongebreidelde huizengroei aan. D66 herinnert eraan

dat zo'n tien jaar geleden nog aan 2500 woningen werd gedacht. Blijkbaar zijn de fysieke omstandigheden in de polder zodanig gewijzigd dat anno 2008 een aantal van 15.000 en misschien wel 17.000 woningen zonder probleem voor mogelijk wordt gehouden.

Bovendien vormt de ontsluiting van de polder een probleem op zich. In een memorandum van 12 juni rekent gedeputeerde Krol voor, dat met de bouw van 7000 woningen, conform het lopende streekplan, er sowieso een reconstructie van de aansluiting A12-De Meern van circa € 20.000.000 en een spitsafsluiting op de N228 plus een nieuwe weg van de N228 naar de aansluiting Woerden-Oost van circa. € 15.000.000 nodig zal. En dan zijn de fietspaden en het interne auto-ontsluitingsgebied nog niet meegenomen. D66 gruwelt bij de gedachte van een nieuwe provinciale weg dwars door het Groene Hart. Een dergelijke verbindingsweg door de polders Reijerscop en Rapijnen is niet alleen een aanslag op het Groene Hart, maar het vormt op termijn opnieuw een bedreiging voor het Groene Hart. Immers, binnen de NV Utrecht is net de Oude Rijnzone geschrapt als woningbouwlocatie, een mogelijke woningbouwlocatie, maar met een dergelijke weg lijkt het gebied aan de overzijde van de A12 ineens in beeld te kunnen komen als mogelijke woningbouwlocatie. Met het schrappen van Rijnenburg als onderdeel van het Groene Hart is de bouwhonger richting het Groene Hart blijkbaar nog niet geheel gestild.

Bij meer dan 7000 woningen nemen de kosten voor infrastructuur en noodzakelijk hoogwaardig openbaar vervoer met een geschat bedrag van tussen de € 195.000.000 tot € 215.000.000 exorbitant toe. Gedeputeerde Krol stelt daarbij dat "het aannemelijk is te veronderstellen dat Rijkswaterstaat niet akkoord gaat met een nieuwe aansluiting op de A2."

Voorts ziet de fractie van D66 het gevaar van het wegvallen van de druk op het binnenstedelijk bouwen in Utrecht. Wanneer in Rijnenburg 10.000 woningen extra gerealiseerd kunnen worden, resulteert dit een enorme opgave voor de gemeente Utrecht. Utrecht is weliswaar een grote stad, maar ook zij kent haar grenzen inzake het ontwikkelen van woningbouw. Het risico bestaat dat Utrecht niet meer toekomt aan het onderzoeken en ontwikkelen van lastige woningbouwlocaties binnen

de stadsgrenzen, het inbreiden. Ook betekent een eenzijdige wijziging van de afspraken tussen gemeente en provincie door middel van de motie van Provinciale Staten, dat niet alleen de onderlinge relatie onder druk komt te staan. Het voorstellen van de provincie om het streekplan in het licht van de nieuwe Wro, die per 1 juli is ingegaan, om te zetten, lijkt hiermee achteloos terzijde te worden geschoven. Ook de fractie van de ChristenUnie zei dit zo-even. Verspeel je hiermee niet je goodwill die je wilt hebben bij je partners, zoals de gemeenten?

Ten slotte wil D66 wijzen op de utopie van de opgeschroefde woningbouwambitie in deze provincie. Bij het vorige streekplan en bij dit streekplan, nu structuurvisie, hebben de Staten zichzelf een rad voor ogen weten te draaien door woningbouwambities te formuleren die onrealistisch en onhaalbaar zijn gebleken. En in deze motie wordt dat nog eens dunnetjes overgedaan, althans, er wordt getracht te kijken of er nog wat bij kan.

Niet alleen is de idee-fixe van 3% woningtekort voor 2015 een soort wurgkoord om de nek van de provincie geworden, ook het nijpende tekort aan bouwvakkers hangt als een molensteen om onze nek zonder dat wij er veel aan kunnen of liever willen doen. De fractie van de VVD refereerde hier ook al even aan. Want, de grote partijen in Den Haag, die hier politieke vrienden hebben, besloten onlangs minister Donner terecht te wijzen met zijn pleidooi om werknemers uit de nieuwe EU-lidstaten op de Nederlandse arbeidsmarkt toe te laten. Alleen D66 steunde de minister voluit.

In de richting van de hoofdverdachte, o nee, de hoofdindiener, wil ik een aantal vragen afvuren:

1. Welke extra aantallen woningen denkt de PvdA nodig te hebben om de druk op de woningmarkt in Utrecht op te lossen in Rijnenburg?
2. Aan de inzet van welke instrumenten denkt de PvdA wanneer het om provinciale belang gaat? En denkt de PvdA dat deze bijdragen aan de zo vurig gewenste gemeenschappelijk inspanning van provincie en gemeente?
3. Erkent de PvdA de cijfers in het memorandum van gedeputeerde Krol? Wat is de reactie van de PvdA op de constatering van gedeputeerde Krol dat Rijkswaterstaat niet van plan is een nieuwe aansluiting op de A2 te financieren?

Heeft de fractie van de PvdA wellicht betere contacten binnen Rijkswaterstaat, zodat er toch geld beschikbaar komt?

4. Hoe denkt de PvdA met de enorme infrastructurele kosten als gevolg van extra woningbouw sociale woningbouw überhaupt mogelijk te maken in Rijnenburg?
5. Denkt de PvdA werkelijk dat de gemeente Utrecht, na aanneming van deze motie, bereid zal zijn tot meer gemeenschappelijk overleg om tot een zo optimaal gedifferentieerde mix van woningbouw te komen
6. Wat is de waarde van de motie wanneer de gemeente na de zomer toch besluit door te gaan met de planvorming in Rijnenburg op basis van wat men nu heeft voorgesteld? Is het het voorstel van de indieners om dan maar tegen Utrecht te zeggen: u moet nu stoppen met die planvorming en u moet wachten tot wij in december wellicht met het onderzoek gereed zijn, zodat wij u kunnen zeggen wat u moet doen?

In de richting van het college heeft D66 ook een aantal vragen:

- Achten Gedeputeerde Staten het wenselijk sowieso meer woningen in Rijnenburg te ontwikkelen?
- Achten Gedeputeerde Staten het wenselijk, aanvaardbaar c.q. mogelijk om in het licht van de beleidsneutrale omzetting van het streekplan een groter aantal woningen in Rijnenburg op te nemen?
- In het memorandum van 12 juni rekenen Gedeputeerde Staten voor hoeveel miljoenen er nodig zijn voor de ontsluiting van Rijnenburg. Uitgaand van sowieso een bedrag van € 35.000.000, wie neemt dat volgens Gedeputeerde Staten op dit moment voor zijn rekening? En welke mogelijkheden zien Gedeputeerde Staten om nog een substantiële rijksbijdrage voor die extra infrastructurele maatregelen binnen te slepen? Of is dit een 'mission impossible'?

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! De tendens in deze provincie is om steeds meer mensen in die kleinste provincie van het land te huisvesten. Om dat mogelijk te maken, worden er telkens massale bouwlocaties gepland. Het gevolg is dat wij in en rond deze provincie

massaal in de file staan, dat de lucht ernstig vervuild is geraakt, dat er een tekort aan recreatieruimte ontstaan is en dat de natuur het onderspit delft. Wat de fractie van de PvdD betreft, kan dat allemaal wel wat minder, in elk geval minder massaal.

Extra woningbouw heeft een aanzuigende werking. Gezien de verkeerscongestie in de provincie Utrecht vinden wij het van belang die aanzuigende werking te voorkomen. Wij pleiten er dan ook voor dat er alleen gebouwd wordt in de provincie Utrecht voor degenen die gebonden zijn aan de provincie vanwege werk of vanwege andere zwaarwegende omstandigheden. In onze ogen is het dan ook niet logisch uit te gaan van woningbouw voor studenten, zoals nu het geval is bij de bepaling van de woonruimtebehoefte. De Universiteit van Utrecht verzorgt onderwijs voor mensen uit het hele land en het is de bedoeling dat werkgemers uit het hele land daarvan kunnen profiteren en dat de studenten hier dus niet allemaal gevestigd blijven.

De fractie van de PvdA uitte haar zorgen over de toename van de wachttijden voor huurwoningen. Natuurlijk vinden wij het van belang dat de wachttijden voor huurwoningen niet verder zullen oplopen. Om dit te voorkomen, achten wij het gewenst de woningbouwcorporaties te stimuleren meer het accent te leggen op renovatie in plaats van sloop, minder woningvoorraad in de verkoop te zetten en daarnaast het percentage sociale woningbouw te verhogen. Als er dan toch gebouwd moet worden, pleiten wij ervoor in plaats van de creatie van massale bouwlocaties het bouwen op eigen erf beter mogelijk te maken en zelfs te stimuleren op voorwaarde dat men een maatschappelijke tegenprestatie levert, zoals omschakeling van gangbare naar biologische veehouderij of omzetting van agrarische grond in natuur. Een toename van de bouw mogelijkheden op het platteland zal zonder overheidsbijdrage – en dit zal de fractie van de VVD wel aanspreken – leiden tot de bouw van duizenden extra woningen, een gigantische impuls voor de economie en de werkgelegenheid en een ontlasting van de woningvraag in de steden, doordat aan de trek van platteland naar stad een halt wordt toegeroepen. Bovendien kunnen wij op deze wijze eindelijk onze doelstellingen van de omscha-

keling naar biologische landbouw en realisatie van natuur bereiken.

Er zijn ook ander creatieve manieren te bedenken om meer woonruimte te creëren. Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan het stimuleren van splitsing van woningen in kleinere wooneenheden met een subsidieregeling, zodat meer zelfstandige woonruimte beschikbaar komt op de woningmarkt. Verder vinden wij het van belang dat sterker wordt ingezet op het ombouwen van kantoorpanden die hiervoor geschikt zijn tot woonruimte, waardoor de woningnood en het bouwen in de huidige natuurgebieden en agrarische gebieden kan worden verminderd.

De fractie van de PvdD wil geen massale woningbouw in en verstedelijking van polder Rijnenburg. De grond van polder Rijnenburg is ongeschikt voor bebouwing door het hoge grondwaterpeil en de kosten van bemaling en verzakking zullen hoog zijn. Bovendien is een groene bufferzone tussen Utrecht-west en Nieuwegein/IJsselstein gewenst. Groene gebieden rond de steden zijn van belang voor de luchtkwaliteit en de leefbaarheid van de stedelijke gebieden. Meer dan 7000 woningen bouwen, zoals nu is voorgesteld, vinden wij zeker onacceptabel. De gigantische overheadkosten die hieruit voortvloeien en de extra wegen die hierdoor aangelegd moeten worden, zien wij als een doemscenario. Wij hopen dat ook het Rijk hier zo naar zal kijken.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Wegen? Welke weg ga je? De brede weg? De smalle weg? Zes-, acht-, twaalfbrede A2? Waar is het einde?

Wij zijn de draaischijf: heel veel moet er door Utrecht. En de doorstroom is al in gevaar. Wij blijven echter bouwen en als je een steeds grotere stad maakt, maak je steeds meer kriskrasbewegingen om dat stedelijke agglomeraat. Eigenlijk zou je naar een nieuw concept toe moeten. De provincie had in het verleden een prachtig voorstel voor een landschappelijke oplossing voor Leidse Rijn. Dat hield in dat het dorpachtig bleef en 50% groen. Toen kwam de Vinex met het idee: "Jongens, wij gaan compact bouwen." Dus de compacte stad als nieuwe mythe. De 'vierde nota extra' - Riek Bakker is geland – maakte een stad

vergelijkbaar met Leeuwarden, zoals wij weten, en een stad bovenop Utrecht. De gevolgen weten wij: het verkeer loopt vast.

Op dit moment is echte creativiteit nodig gezien de schaarste, niet alleen aan grond, maar ook vooral als het gaat om de haarvaten van waaruit wij elkaar kunnen bereiken. Dat gaat ook op voor de laatste binnenstedelijke plekken. De laatste groene lob aan de westzijde van Utrecht is Rijnenburg. Moeten wij die nu zo nodig volbouwen, net zoals in het verleden met de Vinex is gebeurd?

Ik wil dit vaststellen: een stad gemaakt zoals nu onderzocht gaat worden, is te vergelijken met de NOVA weg. De oude weg. Meer van hetzelfde. Dus niks nova. Wij moeten integraal, mooi en met hart aan de gang.

Wij hebben in het verleden al gesproken over mogelijke uitlegmogelijkheden. Hier is Schalkwijk genoemd. Laten wij wel zijn: Mooi Utrecht heeft nooit staan springen om Rijnenburg vol te bouwen, maar wij ondersteunen onderzoek naar oplossingen. Er zijn namelijk problemen. Maar niet meer van hetzelfde. Niet de laatste lob daar volbouwen. Als je daar iets doet, maak dan een concept dat echt vernieuwend is, dat je in de toekomst kunt uitbouwen. Wij hebben ook Gelderland en Overijssel in die zin genoemd. Kijk ook naar het oprekken van de rode contouren. Zou kunnen, als de kwaliteit blijft. Nieuwe kleinschalige initiatieven? Daar willen wij ook naar kijken, maar dan met aandacht voor hoogwaardig openbaar vervoer.

De motie richt zich alleen op onderzoek van Rijnenburg. Laten wij dan een veel bredere vraag neerleggen bij de organisatie en integraal kijken hoe wij willen dat dit gebied er over 30 of 40 jaar uitziet. Mijn voorspelling is dat Amsterdam gewoon aan Utrecht vast zal groeien en ook aan andere zaken in de Randstad. De enige vraag is hoe. Dat kunnen wij nu inzetten door anders te gaan werken dan met een Vinex, vijfex, zesex, exnex. Uiteindelijk is het dan één stedelijk conglomeraat. Daar moeten wij gewoon mee breken. Dus ik vind deze motie, hoe begrijpelijk ook – mogelijk is er een kans – kortzichtig.

De VOORZITTER: Wenst de indiener van de motie te reageren?

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Doornenbal spreekt van het dreigen met de Wro. Ik heb mijn uiterste best gedaan in de motie een dreiging te ontdekken. Hier wordt een constatering neergelegd, geen dreiging. De letterlijke tekst "mogelijke inzet van het instrumentarium uit de Wro rechtvaardigt". Dat zijn geen dreigementen. Ik kan dat niet zo uitleggen en ik wens dat het niet uitgelegd wordt als een dreigement. Het is geen dreigement.

Een aantal fracties, waaronder de fractie van D66, heeft vragen gesteld over aantallen, over betaalbare woningen, over hoe het nu echt zit met Rijnenburg. Daarover gaat het dictum. In het dictum staat dat in samenwerking gezocht wordt naar voorstellen. Natuurlijk, binnen de mogelijkheden die Rijnenburg biedt, gegeven de water- en groenopgaven. Rijnenburg ligt niet lager dan bijvoorbeeld Leidsche Rijn. Het heeft wel beperkingen; dat weten wij. Daarom is het, volgens mij, goed in deze motie geen aantallen te noemen, maar dat over te laten aan nader onderzoek. Dan komt dat wel terug en dan nemen wij, respectievelijk neemt de stad, daarover beslissingen. In dat opzicht is het volstrekt helder wat wij willen. Wij gaan niet op voorhand dat overleg belasten met het noemen van aantallen. Overigens, zeg ik tegen de heer De Vries, is het zo dat Rijnenburg was en is en blijft het laatste Utrechtse kroonjuweel van D66. De heer De Vries heeft daarover een vaste opvatting en dat leerde hij bij het streekplan vier jaar geleden met het grote probleem van het water. Vandaag komt daar natuurlijk de milieuproblematiek nog bij en overmorgen komt er weer wat anders bij als dat in de mode is.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat is een beetje een laetdunkende opmerking van de heer Bos, die ik niet van hem had verwacht. Ik heb op basis van argumenten duidelijk gemaakt waarom wij tegen zijn. Wij kunnen daarover van mening verschillen, maar om dat op deze toon te doen, lijkt het mij niet de beste manier om de discussie te voeren. Ik ben van mening dat wij gewoon standvastig zijn in onze overtuiging dat Rijnenburg niet de goede manier is voor woningbouw. Misschien mag ik de heer Bos even herinneren aan mijn vraag wat hij vindt van de waarde van de motie als de gemeente

Utrecht na de zomer gewoon doorgaat met haar planvorming? Wij zijn hier dan gezellig bezig met een onderzoek en dan zou de heer Bos achteraf nog even zeggen: 'en gij zult op basis van ons onderzoek uw plannen bijstellen'.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wat als ...? Dat zijn altijd de leukste vragen. Ik ga daar echter niet op in. De indieners stellen aan de Staten voor overleg te hebben over een aantal onderwerpen; dat staat onder de vier punten in het dictum. Het gaat niet aan te dreigen met: 'als u ..., dan gaan wij ...'. Dan zou het inderdaad dreigen zijn. Dat doen wij dus niet.

De heer DE VRIES (D66):Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat de heer Bos een beetje naïef is in deze opvatting. Hij weet namelijk net zo goed als ik dat in de stad Utrecht op deze motie totaal niet wordt gewacht. Ik denk ook dat hij met deze motie juist de samenwerking met de stad Utrecht belast.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dat is een opmerking die ik voor kennisgeving aanneem.

Mevrouw Bodewitz zegt dat als het gaat over bouwen van woningen in de provincie Utrecht, dat je dat vooral moet doen op het platteland; daar moet je vooral ruimte voor maken. Als je dus de groene ruimte in Utrecht zwaarder wilt belasten, dan moet je vooral op alle erven, die daartoe straks ter beschikking komen, meer woningbouw plegen. Volgens mij betreft dat geen enkele vorm van oplossing, zeker niet in de aantallen waarover wij het nu hebben en die nodig zijn voor de mensen die willen wonen.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb niet gezegd "vooral op het platteland". Ik heb het gehad over mogelijkheden die alternatieven kunnen zijn. Ik heb het bijvoorbeeld ook gehad over kantoorlocaties, splitsen van woningen enzovoort. Dat is een andere vorm dan die waarin de heer Bos het presenteert. Het is niet wat ik heb gezegd.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Met het onderwerp dat mevrouw Bodewitz vervolgens noemde, de kantoorlocaties, is de provincie al twee of drie jaar bezig via het aanjaagteam. Dat

soort zaken, die instrumenten, zijn en worden allemaal al ingezet.

De VOORZITTER: Laten wij ons beperken tot de motie, voordat wij het hele ruimtelijke en volkshuisvestelijke probleem in Utrecht bespreken.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! De heer Bos heeft nog geen antwoord gegeven op mijn vraag in hoeverre de fractie van de PvdA de cijfers en dergelijke die de heer Krol heeft opgeschreven in zijn memorandum ten aanzien van de kosten voor infrastructuur, erkent en als zodanig als zijn uitgangspunt ziet.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! In het eerste punt van het dictum staat: "duidelijkheid te verkrijgen over de mogelijkheid van een hogere bouwopgave in Rijnenburg, rekening houdend met de verkeersontsluiting, de waterproblematiek en de groenontwikkeling". Daarin zit de opdracht waarover wij duidelijkheid willen krijgen.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat is geen antwoord op mijn vraag. Ik vraag of de heer Bos de cijfers, zoals die door de heer Krol zijn aangeleverd in het memorandum van 12 juni als zodanig erkent.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb het gelezen. Het zijn grofmazige cijfers, om het zo te noemen. Daarom is het noodzakelijk onderbouwde en gevalideerde cijfers te krijgen.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het is verleidelijk om in deze laatste vergadering voor het reces twee dingen te doen: een algemene bespiegeling te houden over het ruimtelijk beleid van de provincie Utrecht en over de problematiek van de woningopgave, het water, het verkeer en alle dingen die ons in Provinciale Staten en in Gedeputeerde Staten elke dag aan het hart gaan. Het is ook heel verleidelijk in deze laatste vergadering voor het reces, om het zo te zeggen: geen verschillen van mening tot verschillen van mening te laten worden en elkaar daarover per motie te bevechten. Het is goed te laten zien dat de democratie functioneert, dat wij het soms stevig met elkaar oneens zijn en dat wij dat graag met pittige uitspraken in de krant, op de televisie

en per motie nog een keer onderstrepen. Ook dan kunnen wij allemaal weer met een gerust hart naar huis, want dan hebben wij laten zien dat wij ertoe doen, dat het erom gaat en dat de democratie levend is. Ik zal echter proberen niet in te gaan op die opmerkingen die over ruimtelijk algemeen beleid gaan en ik zal ook niet ingaan op de opmerkingen die behoren tot het terrein van mijn collega De Wilde als het gaat om volkshuisvestelijke differentiatie en alle punten die daarbij zijn ingebracht. Ik beperk mij tot de motie.

Het is eigenlijk volstrekt helder wat ik daarover in de eerste termijn heb gezegd. De mening van de Staten, zoals verwoord in deze motie, vraagt om overleg, vraagt om helder inzicht in kosten, vraagt om – collega Ekkers heeft daarop al antwoord gegeven – helder onderzoek naar verkeerstechnische mogelijkheden en onmogelijkheden van ontsluiting. Daartoe moet overleg gevoerd worden met Rijkswaterstaat en met de stad en er moet in financieel opzicht over nagedacht worden. Inderdaad, de memo geeft daarvan een eerste indicatie, maar het is volstrekt helder dat daarover nader overleg moet plaatsvinden en dat daarover nadere contacten moeten zijn.

Het is ook duidelijk dat het niet helemaal mogelijk is om al die gegevens in oktober 2008 ter beschikking te hebben. Als wij dat serieus moeten doen, en dat zullen wij doen, dan zou het kunnen zijn dat dit later wordt, omdat wij afhankelijk zijn van een aantal partners. Wij stellen de Staten dan, zoals in dit huis gebruikelijk is, ervan op de hoogte als wij bijvoorbeeld van Rijkswaterstaat op dat punt nog een aantal antwoorden nodig hebben.

Het is goed nog een keer te benoemen waar het wringt binnen het college. In de bewoordingen van de indieners van de motie wordt uitgesproken dat het niet hoeft te wringen. Ik heb goed geluisterd naar de woorden die de heer Bos daarover gesproken heeft. Hij heeft gezegd dat hij helemaal geen overleg wil hebben met de stad en op voorhand geen dreigementen wenst uit te spreken. Ik hecht eraan dat te onderstrepen. Dat betekent feitelijk het volgende. De motie vraagt:

- uit te zoeken, te overleggen, inzichtelijk te maken en terug te rapporten en de mogelijkheden en de onmogelijkheden in kaart te brengen;

- de stad in dat overleg vriendelijk te verzoeken daarbij geen onomkeerbare stappen te zetten. Dat is voor het college een begaanbare weg. Het college beschouwt alle opmerkingen die gemaakt zijn in het kader van de nieuwe Wro als evident. Wij hoeven hier niet het juridische instrumentarium van de overheid te benoemen. Wij hebben hier achter de tafel gezegd dat het anders klinkt zoals bij het volgende voorbeeld. Als je hier straks het parkeerdek afrijdt, dan kan er een mijnheer staan, die zegt: "Ho, stop." Je draait je raampje open en dan weet je al wat er komt, namelijk: wat zijn wij aan het doen? De agent zou dan kunnen zeggen: "Mocht u van plan zijn straks op de snelweg te hard te gaan rijden, dan kunt u mogelijk rekening houden met een bekeuring." Dat staat er eigenlijk in de motie. Dat is een logische, overduidelijke situatie. Wat het college betreft, in het kader van de goede bestuurlijke verhoudingen, is het niet noodzakelijk dat nog eens expliciet te benoemen. Op dat punt volgen wij de mening van de Staten niet. Dat doet niks af aan het inhoudelijke vraagstuk dat de Staten ons voorleggen en waar het college gewoon mee uit de voeten kan.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag gesteld, een redelijk principiële vraag. Dat ging om de vraag: achten Gedeputeerde Staten het wenselijk meer woningen in Rijnenburg te ontwikkelen? Ik heb daarop geen antwoord gekregen.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat het vanuit het standpunt van de provincie Utrecht en de problematiek van de woningbouw gewenst zou zijn, als het mogelijk is, dat er meer woningen in Rijnenburg komen. Tot nu toe zijn wij echter in alle onderzoeken en discussies rondom water en infrastructuur geen belemmeringen tegengekomen om dat mogelijk te maken. Die onderzoeken en die gesprekken hebben wij als heel serieus ervaren, waardoor meer woningen een niet logische optie zou zijn. Je zou het dus in tweeën moeten splitsen. Ten eerste zou het aardig zijn dat er op plekken waarover wij het eens zijn, meer woningen zouden komen. Ten tweede is er een aantal financiële, verkeerstechnische en waterstaatkundige belemmeringen die

dat tot op dit moment moeilijk gemaakt hebben. Dat wil niet zeggen dat wij daar niet nog eens heel serieus naar moeten kijken.

De heer DE VRIES (D66):Mijnheer de Voorzitter! Dus het onderzoek wordt een soort second opinion naar de onderzoeken die al eerder zijn uitgevoerd ten aanzien van Rijnenburg?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Nee, daarmee zouden wij de serieuzeheid van het onderzoek tekort doen.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Wij gaan het nog een keer overdoen.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik verwacht dat wij nog een heel serieus gesprek met de stad gaan voeren op basis van deze onderzoeken.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik dank het college voor de beantwoording. De opmerking van de gedeputeerde dat er misschien iets meer tijd nodig is, lijkt mij volstrekt helder. Wij hebben goede gegevens nodig. Als daarvoor iets meer tijd nodig is, dan horen wij dat wel. Ik denk dat de wijze waarop de gedeputeerde heeft gereageerd op onze bedoeling van de motie, overeenstemt met elkaar. Dus, wat dat betreft ...

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dan denk ik dat het verstandig deze termijn te sluiten.

De VOORZITTER: Wenst iemand nog te spreken in tweede termijn?

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het kan heel kort. Voor de fractie van het CDA is het heel principiële, zoals ik net al heb gezegd: samenwerken, overleggen met respect voor elkaars standpunten en daarmee zo ver mogelijk komen. Ik had tussen haakjes gezet, en zo moeten wij het maar even laten staan, maar als het geen dreigement is, kunt je het dus ook wel uit de motie houden. Echter, om de wens toch te ondersteunen die spreekt uit de motie van de PvdA ten aanzien van goed, duurzaam en geconcentreerd bouwen, bieden wij een alternatief. Het

signaal dat hiervan moet uitgaan is het overleg dat wij belangrijk vinden en het dreigement dat geen dreigement is eruit te laten. Wij willen in elk geval het signaal geven dat wij het met de boodschap in het geheel wel eens zijn. Bij "overwegen" en bij "spreken de mening uit" zijn er verschillen met de eerder ingediende motie. Het dictum van het verzoek aan het college is exact hetzelfde. Onze motie wil ik hierbij indienen:

Motie M4 (CDA): Rijnenburg

*Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering
bijeen op 4 juli 2008;*

overwegende:

- dat in het streekplan 2005-2010 voor de polder Rijnenburg een stedelijke uitbreiding van 2000 tot 5000 woningen is voorzien;*
- dat er een structureel grote woningbehoefte is in de provincie Utrecht, met name in de stadsregio Utrecht;*
- dat de polder Rijnenburg op dit moment als enige locatie resteert voor omvangrijke woningbouw in de provincie Utrecht;*
- dat de gemeente Utrecht het voornemen heeft 5000 tot 7000 woningen te bouwen in de polder Rijnenburg;*
- dat de polder Rijnenburg bijzondere opgaven kent op het gebied van natuur en water;*
- dat Provinciale Staten als voorwaarde voor de bouw van Rijnenburg hebben gesteld dat er vanaf de beginfase een goede ontsluiting moet zijn gerealiseerd voor auto, fiets en openbaar vervoer;*
- dat realisatie van meer dan de voorgenomen aantallen woningen in Rijnenburg gevolgen zal hebben voor de verkeersdoorstroming, de verkeersontsluiting, de water- en de natuuropgave;*

spreken als hun mening uit:

- dat het van belang is dat er in de provincie Utrecht spaarzaam en duurzaam met ruimte wordt omgegaan;*
- dat geconcentreerde bebouwing in Rijnenburg van provinciaal belang is, omdat daarmee enerzijds aan de woningbehoefte tegemoet wordt gekomen en anderzijds ruimte wordt bespaard en versnippering wordt voorkomen;*

- dat het niet gewenst is dat er onomkeerbare besluiten in het planproces worden genomen vóórdat de mogelijkheden om een groter aantal woningen in Rijnenburg te bouwen nader zijn onderzocht;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- 1. duidelijkheid te verkrijgen over de mogelijkheden van een grotere bouwopgave in Rijnenburg, waarbij rekening gehouden wordt met de verkeersontsluiting, de waterproblematiek en de groenontwikkeling;*
- 2. te onderzoeken in hoeverre de rijksoverheid in juridische, beleidsmatige en financiële zin medewerking zou willen verlenen aan een grotere bouwopgave in Rijnenburg;*
- 3. bovengenoemde onderzoeken in nauw overleg en samenwerking met de gemeente Utrecht uit te voeren;*
- 4. er bij de gemeente Utrecht op aan te dringen op dit moment in het project Rijnenburg geen onomkeerbare besluiten te nemen;*
- 5. Provinciale Staten uiterlijk oktober 2008 te informeren over de uitkomsten van bovengenoemd onderzoek en overleg, gecombineerd met informatie over de daarbij horende financiële consequenties, objectief getoetst en gevalideerd door overheids- en marktpartijen en dekkingsmogelijkheden.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Als het om de gebieden gaat die in de toekomst een grote landschappelijke waarde kunnen hebben voor een stad, bijvoorbeeld de Vechtzone of het Beekdal, maar ook Rijnenburg en ook Soesterberg, dan denk ik dat wij wat dat betreft heel precies moeten bekijken hoe zich dat verhoudt met de behoefte in de toekomst. Wij hebben hier een laatste lob, aan de westkant, Utrecht in. Als wij niet kijken naar een toekomstscenario dat breder is, dan zijn wij fout bezig. In die zin zou ik de fracties willen oproepen deze motie te verbreden tot meerdere scenario's. Ik begrijp dat er geen draagvlak voor is, maar ik wilde het wel gemeld hebben.

De VOORZITTER: Ik sluit de beraadslagingen van de zijde van de Staten. Ik zie dat er nog overleg nodig is. Ik schors de vergadering.

Schorsing van 12.54 uur tot 12.58 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Ik herinner de Staten aan hun eigen besluit dat diegenen die zitten op hun stoel, deelnemen aan de stemming. Het is gebruikelijk dat wij beginnen met de stemming over de meest verstrekkende motie. Nu doet het volgende probleem zich voor. De indiener van de in mijn ogen meest verstrekkende motie en waarin wordt gesproken van een mogelijke dreiging, zegt dat er geen dreiging is. De ander zegt: ik heb de dreiging eruit gehaald. Toch denk ik dat wij motie M3 als eerste in stemming moeten brengen.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil vragen of het college van Gedeputeerde Staten nog op de moties wil reageren.

De VOORZITTER: Er is door de gedeputeerde uitvoerig op de moties gereageerd.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ook op de motie van de fractie van het CDA?

De VOORZITTER: Ja, dat spreekt vanzelf. De gedeputeerde heeft, namens het college, gezegd dat hij problemen heeft met die passage. Als de fractie van het CDA die passage er uithaalt, dan lijkt mij duidelijk wat het voorspelbare standpunt van het college zal zijn. Ik kijk nog even naar de heer Krol. Ik zie hem knikken.

Dan stel ik motie M3 aan de orde.

Zonder hoofdelijke stemming aanvaarden Provinciale Staten motie M3. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van het CDA, D66, de PvdD en Mooi Utrecht.

De VOORZITTER: Aan de orde is motie M4.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten motie M4. Voor de motie heeft gestemd de fractie van het CDA.

Sluiting

De VOORZITTER: Ik dank u allen voor uw inbreng. Ik geef nog even het woord aan de griffier.

De heer GRAAFHUIS (griffier): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn uitgelopen in de tijd. Dat is voor iedereen zichtbaar. Wij gaan het programma iets indikken. Ik vraag de medewerking voor het volgende. Op alfabetische volgorde liggen er badges met een code waarover iedereen gisteren is geïnformeerd. Als iedereen eerst de badge pakt, dan gaan we daarna lunchen. Om ongeveer half twee kan de eerste groep dan vertrekken.

De VOORZITTER: Ik sluit deze vergadering.

(Einde van de vergadering om 13.15 uur.)

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten van Utrecht van 22 september 2008.

De voorzitter,

De griffier,

